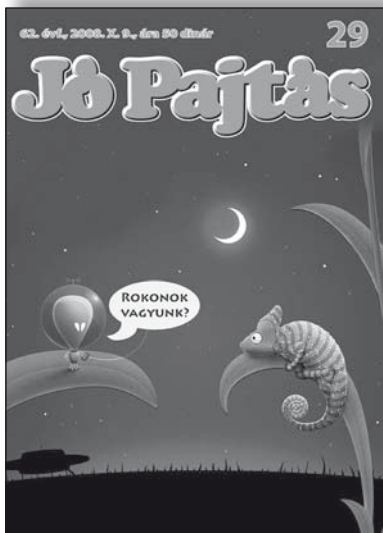

62. évf., 2008. X. 2., ára 50 dinár

Jó Pajtás

Európa fényei

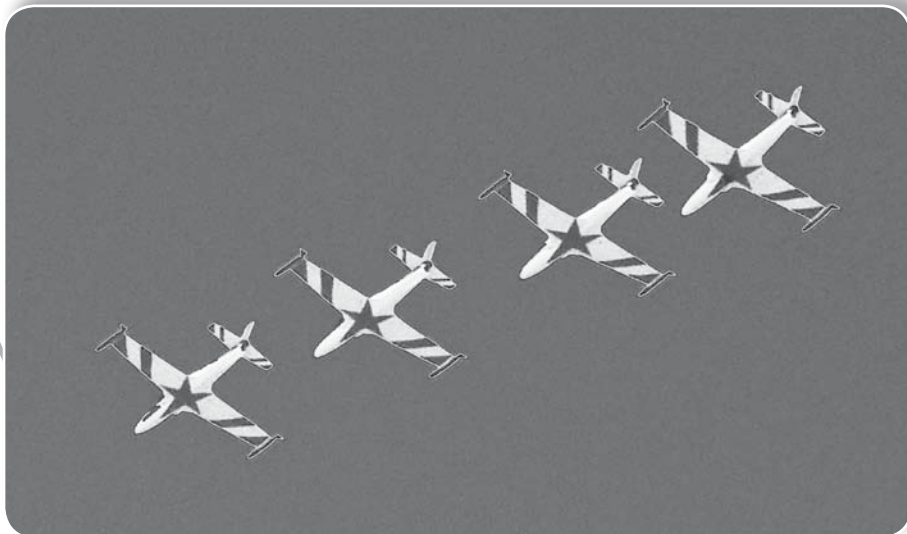

**A jövő heti
Jó Pajtás címlapja
és posztere**

A hét fotója

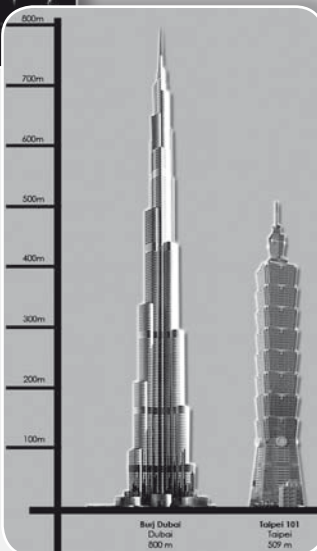

Légibemutatóra készülve katonai Galeb G-4-es gépével a földnek ütközött, és életét veszítette a múlt szerdán Kanász István muzslyai születésű, Újvidéken élő pilóta. A légihaderő batajncai vizsgálóközpontjának próbapilótája volt, ide köztudottan a legjobbak kerülnek. Tagja volt a Szerb Légihaderő bemutató-csoportjának és a cseneji sportrepülőtéren állomásozó Stars légibemutató-csoportnak is. A képen a Stars Galeb G-2-es repülőinek bemutatóra készülő négyes csoportja látható, az egyik gépet Kanász István vezeti.

Lennert Géza felvétele

A világ legnagyobb tengeri akváriumát nyitották meg a látogatók számára a múlt héten Dubaiban, a közel-keleti kőolaj-birodalomban. A Burj Dubai (a világ legmagasabb felhőkarcolója lesz) melletti Dubai Mall megalomániás bevásárlóközpont új látványossága 180 000 köbméter tengervizet tartalmaz, ebben mintegy 65 000 hal és más tengeri élőlény úszkál kicsinyek és nagyok legnagyobb örömére. A Dubai Mall mellett megnyílt a szuperluxus Atlantis Hotel is, melyben a legrágább lakosztály naponta 16 400 euróba kerül. Ha hiszitek, ha nem, van is rá igény! A szálloda keretében 2,3 km hosszú vízescsúszda és delfinárium is üzemel, itt a vállalkozó kedvű közönség együtt úszkálhat a delfinekkal, amit rendkívüli nyugtató hatása miatt az orvosok is ajánlanak a stresszesbetegeknek.

Suli mindig is volt, van, lesz!

Elmúlt a hosszúnak ugyan nem mondható nyári szünidő. No, azért nem panaszkodhattok, volt sok napsütés, kedvetekre fűrdhettetek, szórakozhattatok.

Túl vagytok már a sok-sok vélemény elmondásán, s azon dolgoztok, hogy minél jobb legyen a bizonyítvány.

Ha figyelmesen olvassátok a Jó Pajtást (mert én még mindig minden betűjét elolvasom!), tudjátok, hogy honnan is ered az iskola elnevezés. Az iskola szavunk görög eredetű, mint minden tudományal kapcsolatos fogalom, hisz köztudott, az európai művelődés a görögökkel kezdődött. Szintén görögből vettük át a különböző tantárgyak nevét.

beszélni! De ők mesélnek. A nagy-szüleiktől tudják, hogy volt annak idején, megtörtént, hogy verést is kaptak.

– Igen, anyukám mesélte – mondja elsőként Lujza –, hogy a mamától tudja, régen a diákok palatáblára írtak.

– A palatábla – magyarázza Szabolcs – egy farámában lévő kicsi tábla volt, amely elfért a táskában vagy a tarisznyában. Palavesszővel írtak rá.

– Nekem arról mesélt a mamám – veszi át a szót Boglárka –, hogy az apja nem volt valami jó gyerek, s ahogy rosszkodtak a többi gyerekekkel, többször is eltörött. Sokszor újat kellett venni. A házi feladatot is arra kellett írni, s gyakran „letör-

A hatodikosok oszjúkkal, Horvát Reginával

A név ókori, de a mai iskola teljesen eltér a régi formától, s elképzelhető, hogy a jövő iskolája teljesen más lesz, mint a mai, mert a tanítás folyamatának alkalmazkodnia kell az új föltételekhez.

Az **óbecsei Zdravko Gložanski iskola** magyar szaktantermében **Bocor Lujza, Molnár Szabolcs, Horváth Tamás, Sápi Noémi, Németh Anikó, Bobojcev Klaudia, Palotás Sámuel, Szerda Erik, Forgó Beáta, Bata Nathaniel, Papp Enikő, Kalapos Karolina és Nagy Krisztián** hatodikos diákokkal, valamint Horváth Regina magyartanárnővel a tanévkezdésről beszélgetünk.

Egyikőjük kivételével nem is bánják, ahogyan a költő írja, hogy újra együtt a szép kis társaság. A Jó Pajtást is vásárolják.

Hogy milyen volt régen az iskoláztatás, az iskola, arról jobb nem

lődött”, persze, ha nem volt meg a házi...

– Nekem a mamám azt mesélte, hogy balkezes volt – meséli Tamás –, s a tanító néni megverte a bal kezét, hogy ne írjon azzal, hanem a jobbal. A tesóm is balkezes, mégis nagyon szépen rajzol. Mi már tudjuk, hogy az agyunk irányítja az ujjainkat.

– A fiúk általában nagyon csintalanok voltak – halljuk újra Szabolcsot –, kapták a packát. Az ujjainkat verték meg. Sokszor a padra fektették a rakoncátlan gyerekeket, s pálcával vertek a fenekükre.

Ma már nem verekednek a tanárok, de azért mégis van kifogásolni való. Noémi szerint nagyon nehéz a táska. Nem mérte, de biztosan több mint tíz kilogramm.

– Jó lenne – mondja Noémi –, ha itt hagyhatnánk a tanfölszerelésün-

Molnár Lajos
Becszengetés

*Ezerszínű kedves nyár,
Elszállt tarka lepke,
Csitri-csivi fecskék
Sem ülnek az eresze.*

*Hosszú nagyvakáció
Már csak emlék, álom,
Szép volt, jó volt, eltelt,
Csak azt sajnálom.*

*De szólt az iskola
S a padok, térkép, tábla,
Ha tehetnék, futnának
Elénk, az utcára.*

*Mint egy nyüzsgő hangyaboly,
Olyan lett az osztály,
S csupa kérdésekből állunk:
...Hát te hol nyaraltál?*

*...Tenger?... Tábor?... Fenyvesek?
Emlékek cikáznak:
Egy-egy fényes darabja
Az elsuhant nyárnak.*

*Nézzük egymást kacagva:
– Pityu, hogy megnőttél!
– Kati Palkó, te talán
Kávéban fürdöttél!*

*Szép volt a vakáció,
Mint egy színes álom,
De, hogy eltelt, oly nagyon
Most már nem is bánom.*

Ezt üzenik az óbecseiek

ket egy szekrényben, s nem kellene cipelni a nehéz táskát.

– Sok az óránk – szólal meg ismét Tamás. – Kedden például hét is van. A tanárok meg nagyon szigorúak.

– Szerintem sok a tanulnivaló – jelenti ki Anikó. – Jó lenne, ha itt a suliban megtanulhatnánk, s le is írhatnánk a házi föladatot.

– Elkészült a tornaterem! – vág közbe Klaudia. – Nagyon jó, hogy nem kell a sportközpontba menni. Sokkal több időnk marad tornázásra, nem járkaljuk el az időt az oda-vissza menéssel. Szép nagy, korszerű!

Azt is elmondják, milyen iskoláról álmodoznak. Természetesen a digitális tábla, a laptop, a számítógép, a sárkányrepülő, meg a tudást tároló kapszulák a menők.

– Mivel most sokat kell egyik szaktanteremből a másikba vándorolni, a jövő iskoláját úgy képzelem el – magyarázza Samu –, hogy mozgólépcsőn közlekednénk. A digitális tábla össze lenne kötve a mindannyiunk számára biztosított laptoptal, s még írni sem kellene, minden meglenne a laptopunkon.

– Szerintem még egyszerűbb lenne – jelenti ki Erik –, ha a tudás kapszulákba lenne sűrítve. Lenne: matek-, föci-, magyar-, háziolvasmány-kapszula. Egyet-egyét bevinnénk, s máris tudnánk mindent. Sok idő maradna sportolásra. Nappal üsnék, este a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben Ricz Róbert táncsoportjában tanulnám a klaszszikus táncokat.

– Én inkább almába tenném a vitaminokat, amelyek tele lennének tudással – okosodik Beáta. Még

gyalogolni sem kellene annak, aki messze lakik, mert lenne légi bicajunk. Csak úgy száguldoznánk!

– Sárkányrepülővel még izgibb lenne – mondja Enikő –, meg az iskolában liften járni egyik szaktanteremből a másikba. A digitális füzet sem lenne rossz, amiben megoldódna a matekpélda.

– Inkább taxival jönnék – véli Netti. – Úgy képzelem el, hogy küldenének az iskolából mindenki elé egy kocsit. Az osztályban olyan tábla lenne, hogyha a tanár megszólal, a hang hatására a tananyag mindjárt leíródna. Abban a pillanatban megjelenne a mi számítógépünkben is. Még írunk sem kellene. Meg lenne ebédlőnk. A tornateremnél lenne külön öltöző a fiúknak, külön a lányoknak, hogy ne kelljen folyton olyan sokat várni, mire a lányok fölöltöznek. Meg azt is megszervezném, hogy ne firkáljanak a székekre, falakra, mert az nagyon csúnya látvány, mikor a szép fal tele van falfirkával.

– Nekem sem tetszenek az össze-firkált falak – ismeri el Krisztián. – Olvastam a Jó Pajtásban, hogy a Samu Mihály iskolában az osztályok a szírvány színeiben pompáznak. Olyat szeretnék én is!

Kalpos Karolina, a karate mester pedig arról álmodozik, hogy csak karatét oktatnának az iskolában.

A szomorkás, de várakozással teli ősz...

*Itt van az ősz, itt van újra,
S szép, mint mindig énnekem.
Tudja isten, hogy mi okból
Szeretem? de szeretem.*

Ki ne ismerné fel ezeket a sorokat, melyeket Petőfi Sándor vetett papírra egy szép őszi napon? Ez a vers az egyike a legszébbeknek, amelyek az ősziről szólnak, s ezt olvasva valóban úgy tűnhet, nincs is ennél szebb és meghittebb évszak. Az idén azonban igencsak nagy sebbel-lobbal érkezett meg, és tétovázás nélkül nyakunkba zúdította a hideget és az esőt. Szeptember első fele azzal áztatott minket, hogy a kellemes idő még eltart egy ideig, és ismét részesei lehetünk a vénasszonyok nyarának, ám a fák levelei még csak meg sem sárgultak, már vettük is elő a melegebb ruhákat. Seba, azért még messze a tél, és az őszi hónapok is tartogatnak sok szép eseményt, melyek megszakítják a szürke hétköznapiakat és feldobják a hangulatot. Így vélekednek a szabadkai **Jovan Jovanović Zmaj iskola** nyolcadikosai is: **Markovity Teodóra, Bodó Sarolta, Prole Laura, Nagy Abonyi Tamás, Márk Attila és Balkó Mácsai Szabolcs**, akik most arról mesélnek, miért is szép az ősz, s ők miért szeretik ezt az évszakot.

Teodórának elsősorban az iskolakezdést és a rossz időt jelenti, ettől függetlenül szereti. Mint mondja, ilyenkor álmosabb és rosszkedvűbb mint egyébként, de semmi sem hasonlítható egy erdei sétához az avarban.

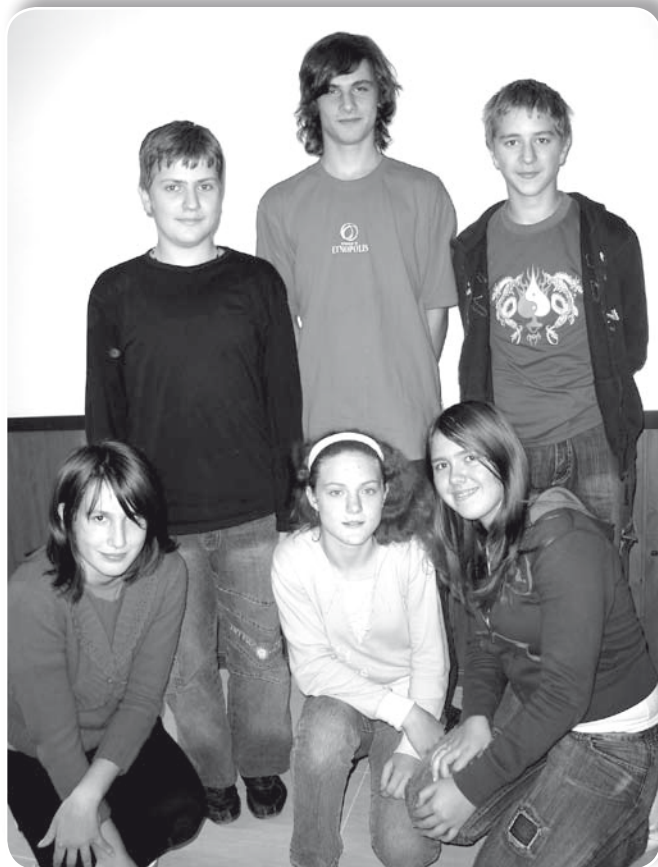
– Ilyenkor összekeverednek a színek, és minden olyan szép körülöttem. Most van a szüret ideje is, és szerintem ez is érdekes esemény, főleg, amikor tapossák a szőlőt. Nekem különleges élmény volt részt venni ilyesmiben – teszi még hozzá Teodóra.

Sarolta is az iskolát és a diákokat emeli ki, akik cipelik a nehéz iskolatáskát. Az ősz természetesen a természet átváltozását is jelenti, mégis van valami furcsa a kinti világban.

– Hideg van, de a fák, bokrok levelei még mindig zöldek. Ez valahogy egyik időszaknak sem felel meg. Leginkább talán azt szeretem ebben az évszakban, hogy tudom, egyre közelebb vannak az ünnepek és már hónapokkal korábban tele vagyok várakozással. Ilyenkor van a születésnapom is. Megvannak a rossz oldalai is, az ember kicsit szomorkásabb, de összességében én az őszt is nagyon szeretem.

Szabolcsnak az idei ősz talán egy távoli vendéget is hoz, Jessicát, akinek októberben kell érkeznie Svédországból. Ez már mindenképpen olyan dolog, ami széppé teheti ezt az évszakot.

– Ha Jessica itt lesz, mindenképpen érdekesebbek lesznek a napok, de lesznek azért más események is és ünnep is. Például október 23-án az 1956-os forradalomról emlékeznek meg – mondja Szabolcs, majd folytatja: – December elején lesz Kárpátia koncert, amire ebben az évben is elmegyek, s már alig várom. Az ősz nekem is főként az iskolát és a barátokat juttatja eszembe, meg persze az óra átállítását. Ilyenkor az öltözékünkben is igazodunk az évszakhoz, inkább a sötétebb színeket viseljük, a világosak valahogy nem illenek a borongós, szürke időhöz.

– Sokakkal ellentétben nekem az ősz nem elcsépelt téma, és én ilyenkor is vidám vagyok. Nagyon szeretem az esőt, még mindig élvezem, ha a pocolyákban ugrálhatok, és a természet színei is nagyon szépek. Mindig várom a szeptembert, hogy újra a barátaimmal lehessenek, de azért ennek az évszaknak is megvannak a maga hátrányai, mert nem könnyű átállni a hideg időre. Voltam már szüretelni is, és mustot is csináltunk otthon. A nagyon apró szemű szőlőt beledobáltuk egy zsákba, és úgy tapostunk – emlékszik vissza Tamás nevetve.

Laurának nem fűződik különleges élménye ehhez az évszakhoz, az idejében azonban különbözik a többitől, ugyanis egy hetet Portugáliában fog tölteni.

– Egy rajzpályázaton nyertünk, és egy utat kaptunk jutalmul, amit már nagyon várok. Nem rajongok az ősziért, mert ismét jön a tanulás és a hideg, kicsit nehéz is átállni, de a jókedv azért ilyenkor is megvan, és ismét együtt lehetek a barátaimmal. Nekem ez az évszak csak átmenet a nyár és a tél között. Se nem jó, se nem rossz.

Attila már várta az őszt, mint mondja, hiányzott már egy kis eső a sok napsütés után.

– Nagyon szeretem az esőt, jó olyankor kint lenni. Egészen más illata van a levegőnek egy őszi esőt követően. A nyári záporok után mindig fojtott a levegő. Szeretem ezt az évszakot, ilyenkor is vannak születésnapok, itt a szüret, sok gyümölcs beérik, elteszik a savanyúságot télire. A nappalok már egyre rövidebbek, amit meg kell szokni, de összességében egy szép évszak ez is – jelenti ki Attila.

A beszélgetés végén egyöntetűen azt állította a kis csapat, hogy hiába a hideg belépő, lesz még jó idő, bár a szürke felhők és a levegő illata egy kicsit mindannyiukat a télre emlékezteti. Abban azonban már eltért a véleményük, ki mennyire szereti ezt az évszakot. Kaptunk két egyértelmű igent, két határozott nemet, ketten pedig úgy gondolták, az ősz se nem jó, se nem rossz, ki kell várni a végét, és máris itt a hó meg a karácsony, azután pedig megint a tavasz köszönt ránk. Addig viszont élvezzük azt, hogy ősz van, még akkor is, ha kicsit zordabbra sikeredett, mint vártuk.

Kép és szöveg: Sztojánovity Livia

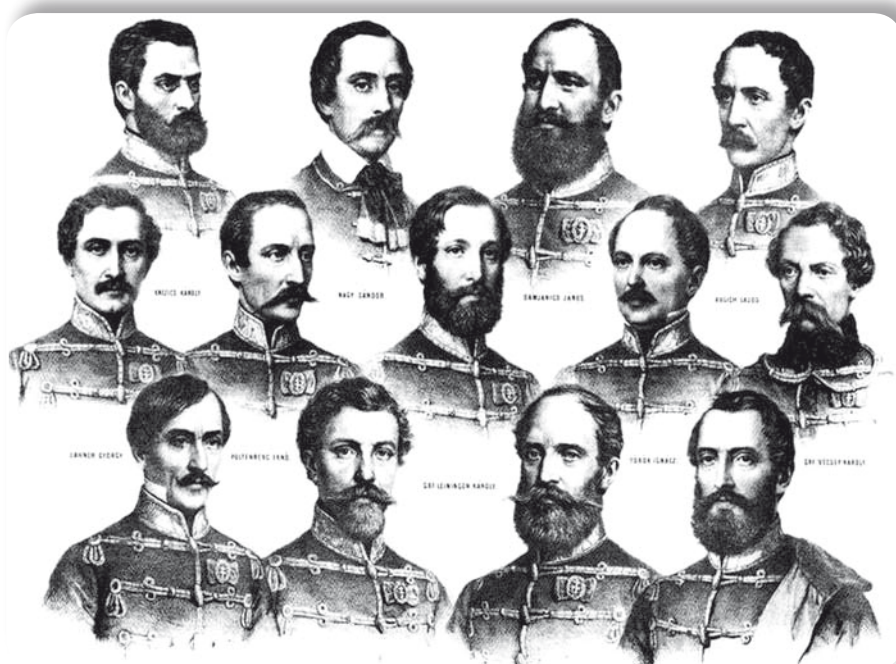
Temesvár–Arad–Világos

1849. augusztus 9-én reggel a helyszínre érkezett Bem József altábornagy, akit Kossuth a magyar csapatok fővezérévé nevezett ki. Bem átvette a parancsnokságot, és támadásra határozta el magát.

A temesvári csata kedvezően indult, a magyar balszárny megrendítette az osztrák jobbszárnyat, a tüzérségi párbaj is sikerrel kecsegtetett. Ekkor azonban több magyar üteg lőszerkészlete elfogyott, és elhagyta a tűzvonalat. Haynau a középén és a balszárnyon általános támadást indított. A csata válságos perceiben Bem a lováról lezuhanva a vállpercét törte, így képtelenné vált a csata irányítására, és a harctérről elvitték. A parancsnokságot Guyon Richárd tábornok vette át, de már nem sokat tehetett, mert az erőteljes osztrák tüzérségi fölény és heves támadás miatt a centrum és a jobbszárny felbomlott, s menekülésbe kezdett. Sőt, a magyar csapatok hátában Temesvár császári őrségének lövegei is megszólaltak. Teljes lett a pánik, és a magyar főszereg a futásban keresett menedéket. A visszavonulás során a főszereg gyakorlatilag elemeire hullott szét. A császáriak által foglyul ejtett honvédek száma augusztus 10-én elérte a 6000 főt.

1849. augusztus 9-én este – amikor a temesvári csatában a magyar főszereg megsemmisült – beérkeztek Aradra Görgey 30 000 fős hadseregének első egységei. Augusztus 10-én Kossuth kormányzó elnök minisztertanácsi ülést tartott, de ezen még nem állt rendelkezésre megbízható hírforrás a Temesvárnál történekről, így a továbbiakról nem is döntöttek. Az ülés után Kossuth és Görgey személyes megbeszélésén Görgey kijelentette, hogy Bem győzelme esetén egyesül vele, és folytatja a harcot; de Bem esetleges döntő veresége után a serege számára nem marad más reális megoldás, mint a fegyverletétel.

1849. augusztus 11-ére virradóra megérkezett a temesvári csatavesztés biztos híre, s a reggeli órákra összehívott minisztertanácsi ülésen – Görgey előzetes követelésére – Kossuth és a Szemere-kormány lemondott. Kossuth a nemzethez írott kiáltványában írta: „A szerencsétlen harcok után, amelyekkel Isten a legközelebbi napokban meglátogatta e nemzetet, nincs többé remény, hogy az egyesült osztrák és orosz nagyhatalmasságok ellen az önvédelem harcát siker reményével folytathassuk. Ily körülmények közt e nemzet életének megmentése s jövőjének biztosítása egyedül a hadsereg élén álló vezértől levén várható... a legfőbb polgári s katonai kor-

Knézych Károly, Nagy Sándor, Damjanich János, Aulich Lajos, Lahner György, Pöltenberg Ernő, Leiningen-Westerburg Károly, Török Ignác, Vécsey Károly, Kiss Ernő, Schweidel József, Dessewffy Arisztid, Lázár Vilmos

mányzati hatalmat Görgey Artúr tábornok úrra ruházom...”

A hatalom átadása után augusztus 11-én a kora délutáni órákban Kossuth Aradról elindult a török határ felé, Görgey pedig megkezdte a fegyverletétel előkészítését az oroszok előtt, bízva azok lovagiasságában. Az oroszok csak a feltétel nélküli fegyverletételt voltak hajlandók elfogadni. Görgey már korábban elhatározta, hogy véget vet a harcoknak, ezért elfogadta az oroszok ajánlatát. Reménytelennek látta a további fegyveres harcot, s egyben bízott: öfelsege, a cár közben fog járni érdekükben Ferenc Józsefnél.

1849. augusztus 13-án Arad megyében, a világosi vár alatti szőlősi mezőn került sor a 30 000 fős fel-dunai hadsereg fegyverletételére. A honvédcsoportok délelőtt 10 és 11 óra között hagyták el a világosi tábornok, hogy délután 3 órakor Rüdiger orosz altábornagy csapatai előtt kapituláljanak. Mire a magyar csapatok – sorrendben a III., VII. és végül az I. hadtest – a kijelölt helyre értek, már esteledett. A fegyverek letételére az esti szürkületben került sor. A legénység és a tisztikar mellett 11 tábornok tette le a fegyvert: Görgey Artúr, Kiss Ernő, Aulich Lajos, Nagy-Sándor József, Pöltenberg Ernő, Leiningen-Westerburg Károly, Knézych Károly, Török Ignác, Lenkey János, Schweidel József, Lahner György.

A túlerő 1849. augusztus 13-án megadásra kényszerítette a szabadságharc utolsó,

harcolni képes hadseregét. A további harc reménytelenné vált. Megkezdődött a még fegyverben álló honvédcsoportok általános fegyverletétele... Az 1848–49-es forradalmat és szabadságharcot a túlerő legyőzte.

Amint megadta magát a vár, elszabadult a terror. Október 6-án mártírhálált halt Batthyány Lajos és a honvédsereg 13 tábornoka: Kiss Ernő, Damjanich János, Aulich Lajos, Vécsey Károly, Lahner György, Nagy-Sándor József, Knézych Károly, Pöltenberg Ernő, Leiningen-Westerburg Károly, Dessewffy Arisztid, Török Ignác, Schweidel József, Lázár Vilmos. Kivégezték a forradalom kormánybiztosát, Csányi Lászlót, Perényi Zsigmondot, a felsőház elnökét és Szacsavay Imrét, a Függelenségi Nyilatkozat jegyzőjét. Bakó kezén halt meg a lengyel Wysocki s még sok-sok, kevésbé neves társuk. Aki itt maradt a forradalom vezetői közül, arra börtön várt, aki elmenekült, arra a hosszú emigráció. Nincs hely a neveket felsorolni. A magyar szellemi életet, művészetet, politikát a vereség lefejezte. A liberális nemesség utolsó nagy nemzedéke fizikailag vagy morálisan elvérzett, s a forradalom harcaiban elvéreztek az utódok, a „márciusi fiatalok” is. E veszteséget nem tudta pótolni az ország. Március társadalmi vívmányait megvédte a harc és a szükség, de a változott körülmények között ellobbant az a reformszellem, mely a birtokos nemesség egy részét a forradalom útjára vezette. A váz megmaradt, de 1849 után már hiányzott belőle a lélek.

Csak az van, amit mérni lehet" – tartják a műszaki szakemberek. És valóban, a műszaki és a tudományos kutatások, fejlesztések alapja a mérhető mennyiségek minél pontosabb, minél megbízhatóbb mérése. Ma, a System International d'Unités (rövidítve SI) egységes mértérendszer sokak számára elképzelhetetlenül precízen definiált alapegységeinek ismeretében, a gyakorlat számára kellő pontosságú mérés csak megfelelő mérőeszközök – és persze az ezek előteremtéséhez szükséges pénz kérdése. Ha a világ egyik végén elkészítenek például egy névleges illeszkedő méretű alkatrészt néhány mikrométer tűréssel, akkor a világ másik végén legyártott ellendarabhoz annak az előírás szerint kell illeszkednie.

A régi korok országoként, sőt, tartományoként különböző, és többnyire önmagában sem egységes mértékrendszeraitől (róf, pint, akó, verszta, de a nálunk még mindig emlegetett hold, lánc, kapa is!) idáig azonban hosszú út vezetett. A következőkben az SI hét alapegysége közül a hosszúság mértékegységének, a méternek a történetét próbálom összefoglalni.

Kevesek számára ismert, hogy már a méter megszületésénél bábáskodtak nagynevű magyar tudósok, de a ma elfogadott méterdefiníció is egy híres magyartól, **Bay Zoltántól** származik.

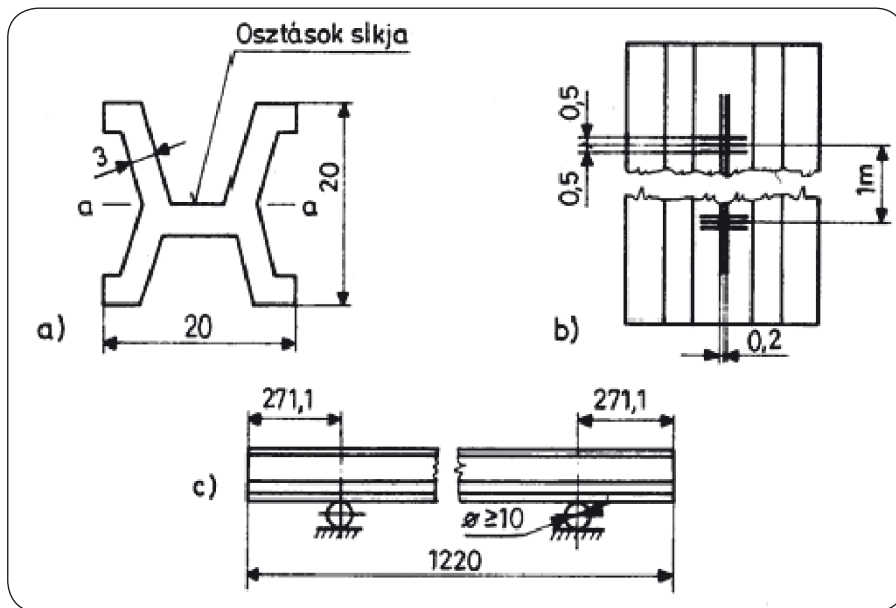
A manufaktúra fejlődése, a kialakulófélben levő egységes nemzetközi piac, majd az ipari forradalom mind-mind kényszerítő erővel hatott egy egységes mértékrendszer kidolgozására. Sok tudós fáradozott azon, hogy a hosszúság egysége ne például az uralkodó valamely testrészének a mérete (láb, hüvelyk), hanem egy bárhol reprodukálható természeti állandó legyen.

Talán az első erre vonatkozó indítványt Huygens, a használható ingaóra megalkotója tette: 1664-ben a másodperc inga hosszát javasolta a hosszúság egységéül. Bár javaslatát később többször módosította, ötletét Richter francia csillagász elvetette, mert kimutatta, hogy az inga az északi és déli országokban másképpen leng, mint az Egyenlítőn. (Ma úgy mondanánk, hogy a Föld különböző pontjain a gravitációs állandó más és más.) Érdekes, hogy ezen első javaslatban megtalálható a ma érvényben levő definíció csirája: a hosszúság egységet valamilyen az időmérésre próbálja visszavezetni!

Az 1860-as években Bécs vissza akart térni a gondolathoz, és az új, egységes tizedes hosszúság alapjául a másodperc inga Bécsben mért hosszát kívánták deklarálni.

A következő érdemleges ötlet G. Mouton, szintén francia csillagászé volt. Ő a délkör egy fokpercének hosszán alapuló tizedes mértékrendszert vezetett volna be. A Francia Tudományos Akadémia 1736-ban kiküldött egy expedíciót a Föld délkörének megmérésére. A mérés Peruban és Lappföldön történt. Az ideiglenes hosszúság mérés az acélból készült, végleges rúd volt, keresztmetszete kb. 10×40 mm. Az így kapott eredményt nem hasznosították.

A méter története

Annyi haszna mindenesetre volt a méréseknek, hogy egyértelműen bizonyítsa a Föld gömb alakától eltérő, lapult voltát.

További ötletek is felvetődtek a Föld geometriai méreteiből levezethető hosszúság mértékre. Voltak, akik az Egyenlítő adott szakaszának hosszából származtatták volna le a métert, de ezt mérési nehézségek miatt elvetették.

A francia nemzetgyűlés csak 1791-ben, Talleyrand ajánlatára foglalkozott újra a kérdéssel. A március 8-i határozatában az angolokkal együttműködve szeretett volna megoldásra jutni, de azok erre nem mutattak késztséget.

Végül az 1791. március 26-án összehívott nemzetgyűlés elrendelte a francia Akadémia által javasolt mérés elvégzését, ami a Föld Párizson áthaladó délkörének negyvenmilliomod részeként definiált hosszúságú új alapegység, a méter meghatározását célozta meg. (A méter a görög metron szóból ered, és mértéket, távolságot jelent.)

Az Akadémia úgy határozott, hogy a tényleges mérést a párizsi csillagvizsgálón áthaladó délkör egy 10°-nyi szakaszán végzik el. A mérésre a délkörnek a Dunkerque és a Barcelona melletti Monjuick közötti szakaszát jelölték ki. A kijelölt szakasz előnye az volt, hogy a 45°-os szélességi kör mindkét oldalára kiterjedt, és a végpontjai a tengerszinten vannak. Két, egymástól független mérőexpedíciót szereltek fel, az egyiket J. B. Delambre, a másikat P. F. Méchain vezette (mindkettő csillagász-matematikus). A mérések csillagászati helymeghatározásokból és a Snellius által a 17. században feltalált geodéziai háromszögelésekből álltak. Az expedíciók sok viszontagságot éltek meg. A falusi lakosság többször lerombolta a geodéziai jelzőpontokat, följelentették a tudósokat – akiket többször el is fogtak, majd szabadon engedtek –, a Pireneusokban Méchain balesetet szenvedett

és kórházba került, időközben kitört a francia-spanyol háború stb.

Még a mérések befejezése előtt, 1795-ben elkészült az ún. levéltári méter. Ez egy sárgarézből való, téglalap keresztmetszetű végleges mérték volt –, mai szóhasználatnál akár mérőhasábnak is nevezhetnénk. Ideiglenes etalonnak tekintették, a hossza egyébként 443,443 párizsi vonalnak felelt meg.

1798-ig mindkét expedíció végrehajtotta a feladatát és a két mérési eredmény összevetése alapján a méter hosszát véglegesen 443,296 vonalnak vették. Ehhez újabb végleges méterrúd készítették, immár platinából (1799; Janetti). A méterrúd 4×25,3 mm keresztmetszetű volt. Ezen méterrúd reprodukálhatósága 10⁻⁵ nagyságrendbe esett. Már a mérések megkezdésekor több tudós aggályát fejezte ki a délkörmérés kellő pontosságára, reprodukálhatóságára vonatkozóan. A mérések az akkori eszközökkel nem hozhatták meg a kívánt eredményt.

Két híres csillagász, Bessel és Clarke egymástól nagyságrendekkel eltérő hibát határoztak meg, mint a mérések vélhető hibáját. Mások a hibahatárt 10⁻³ m-ben, azaz 1 mm-ben limitálták. (A legújabb mérések szerint az akkor megállapított méter mintegy 0,2 mm-rel rövidebb a délkör negyvenmilliomod részénél, tehát meglepően jó! Ez talán nemcsak a véletlen műve...)

A keletkezése idején a méterrendszer még Franciaországban is megelőzte a korát. Többször is el kellett rendelni a kötelező használatát, utoljára 1837-ben.

1867-ben a párizsi világkiállításon Jakobinak, a szentpétervári tudományos akadémia elnökének kezdeményezésére méterbizottság alakult. Ez leszögezte, hogy a méterrendszer tökéletesen megfelel a tudomány és a gazdasági élet igényeinek.

Hogyan lett Lászlóból szent király?

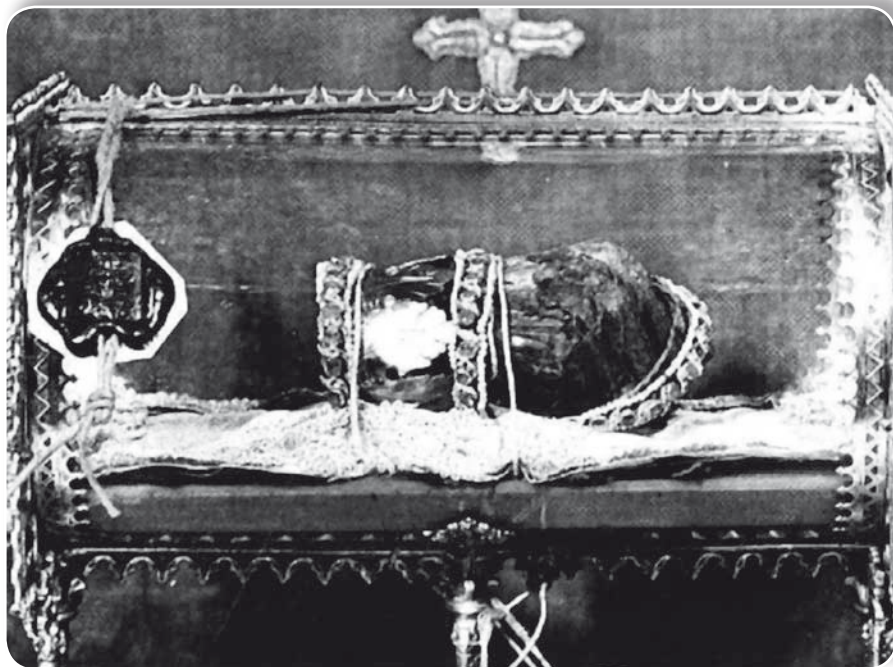
Salamont I. László követte a trónon 1077-ben. Eleinte még István király sem számított szentnek. Fia, Imre sem. A kelenföldi révnél megölt Gellért püspök sem. De István király kora megszépült azóta az emberi emlékezetben. A kegyetlenségek, a birtokelkobzások fájdalmai elhalványultak. Egyre többen emlegették: „Akkor igen. Akkor rend volt.”

László is rendet akart. Szigorút, de igazságot. Megfékezni nemcsak a tyúktolvajokat, hanem a fosztogató ispánokat, vitézeket, birtokosurakat és egyéb hatalmaskodókat is. Azt akarta, hogy mindenki félje az Uristent és félje a királyt, akárcsak Szent István idejében.

Követet küldött a pápához, VII. Gergelyhez, őtőle kérte István szentté nyilvánítását. Csakhogy ennek megvolt a maga rendje, s a IV. Henrikől szorongatott pápa egyelőre nem vihette egyházi zsinat elébe a dolgot. Arra adta hát meg az engedelmet, hogy „emeljék fel azok testét, akik Pannóniában a hit magvát elvetették”, s evégett legátusát is elküldte Magyarországra. László ezt joggal tekintette pápai beleegyezésnek. Országos ünnepségek közepette emeltette ki a sírból előbb Gellért püspök földi maradványait Csanádon, aztán Istvánéit, majd Imrééit Székesfehérvárra. Szent István hamvait római eredetű mészke szarkofágba helyezték – ez ma is megvan –, de jobb keze és vele eltemetett királyi gyűrűje nélkül, mert azokat nem találták. Később derült ki, hogy az összeszáradt, de el nem porlott „Szentjobb” Biharban lappang, egy Fehérvárról odakerült kanonoknál. A drága ereklye őrizetére és tiszteletére Biharban hamarosan külön monostort építettek. A török időkben ismét elveszett, de később Magyarországra került, s ma is az egyik legféltettebb kincse a hazai katolikus egyháznak.

A mi mai eszünkkel bajos megérteni, milyen rajongás fogott el sokakat, például Szent István felemeltetésekor. Az emberek még hittek a csodákban, s ez a hit nemegyszer valóban különleges gyógyulásokhoz vezetett. A legenda szavaival élve: „akik a rontás nyavalyájában majdnem elsovadtak, talpra állva tértek vissza”.

A legfőbb jó azonban, amely István király szentté avatásából származott, mégiscsak az ország talpra állítása volt. Lászlónak igen kellett ehhez nagy elődjének a segítségével. Ő mutatott példát az erőskezű uralkodásra, ő adott hozzá jogcímet. Ki kárhoztathatta immár Lászlót? Hiszen csak azt folytatta, amit az országépítő szent király elkezdett.

A Szentjobb

Erős kézzel ragadta vissza a királyi birtokok jövedelmeit is, amelyeket a város időkben jócskán szétmártak a várispánok, udvarispánok és egyéb helyi hatalmasságok. Ő szigorúan a körmükre nézett. Nem engedte meg például, hogy a várbirtokok jövedelméből maguk az ispánok vonják le a várak fenntartására, katonáik eltartására szolgáló egyharmadot. Behajtotta rajtuk a teljes jövedelmet, s aztán ő maga adta ki belőle az őket illető részt. Gondoskodott róla, hogy a piaci, vásári, a híd-, a só- és egyéb vámok éppúgy befolyjanak a kincstárba, mint a minden lakott ház után fizetendő füstadó. Vagy mint a pénzváltás haszna.

László király a csodaszarvassal

Ezért is tudott jó pénzt veretni, akárcsak Szent István annak idején.

A sokasodó királyi jövedelmekből, kincsek-ből és birtokokból az egyház is bőven részesedett. László király ebben még Szent Istvánt is felülmúlta. Ő alapította a zágrábi püspökséget, helyezte Nagyváradra a biharit, építtette meg a somogyvári apátságot, csupa francia szerzetessel és így tovább. Igen sok új templomot rakatott, papot neveltetett, fejlesztette a káptalanokat, gyarapította a hazai írástudók számát. Élete vége felé még arra is gondolt, hogy ő maga vezet egy zarándoksereget Jeruzsálembe, a szent városba, ezt azonban már nem tudta valóra váltani. De amit tett, az is elég volt ahhoz, hogy „megszentüljön” az utódok szemében, akárcsak azok – István király, Imre herceg, Gellért püspök és két zabori lengyel remete –, akiket ő avatott szentté. Elég volt ahhoz, hogy legendák fűződjenek a nevéhez: agancsán égő gyertyákkal megjelenő csodaszarvas látomása; az égből aranykoronát hozó angyalé; a feje felett párviadal közben tüzes karddal röpdöső angyaloké: azé az angyalé, akit a Körös folyó mellett látott vadászat közben, azon a helyen, ahol megalapította aztán a Szent Mária-kolostort, a váradi püspökséget... Szent László fűvéről, a dögvészéből gyógyulást hozóról szintén monda született – ezt Arany János is feldolgozta.

Varga Domokos:

A mogyeriektől Mohácsig című könyve nyomán

Október 2.

Ma Petra, Tamás, Őrs, Berengár, Tomaj napja van.

Petra

A név eredetére vonatkozóan több magyarázat létezik, egyik szerint, héber, görög, latin eredetű név. Jelentése: kőszikla. Másik magyarázat szerint, a Petronella önállósult becézője. A harmadik feltevés szerint, a Péter férfinév női párja.

Tamás

Héber eredetű bibliai név, a Teomo névből származik. Jelentése: iker. A görögök Thomasz formában vették át, jelentése: csodálatos.

1761 (247 éve történt)

Meghalt Mikes Kelemen memoáíró, műfordító, a 18. századi magyar próza-irodalom legnagyobb alakja.

1862. október 2. (146 éve történt)

Provincia de Besangon-ban (Párizs, Franciaország) megszületett Auguste (Marie Louis) Lumière, aki testvérel Louis Jeannel szabadalmaztatta a mozgófilm vetítésére alkalmas kinematográfot. Nevükhöz fűződik az első kereskedelmi mozi megnyitása. Ugyancsak ők találták fel az autochrome raszterlemez (additív) színes fotóeljárását.

Október 3.

Ma Helga, Ignác, Gertrúd, Ilián, Jozefa, Mária, Teréz, Terézia napja van.

Helga

Északi germán eredetű név. Jelentése: megszentelt, egészséges, boldog.

Ilián

Görög, orosz eredetű név, a Héliosz orosz név származéka. Jelentése: nap.

Jozefa

Héber eredetű név, a József férfinév latin Josephus formájának a női megfelelője. Jelentése: Jahve gyarapítson.

1226 (782 éve történt)

Assisiben meghalt a ferences rend megalapítója és szentje, Assisi Szent Ferenc olasz katolikus rendalapító, költő.

1929. október 3. (79 éve történt)

I. Sándor a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság nevét Jugoszláv Királyságra változtatta, mely elnevezés a második világháborúig volt érvényben.

Október 4.

Ma Ferenc, Aranka, Hajnalka, Fodor napja van.

Ferenc

Francia, latin eredetű név. Az olasz Francesco név latinosított Franciscus formájából származik. Assisi Szent Ferenc gyermekkori beceneve volt, melyet azért kapott, mert édesanyja francia származású volt. Jelentése: francia.

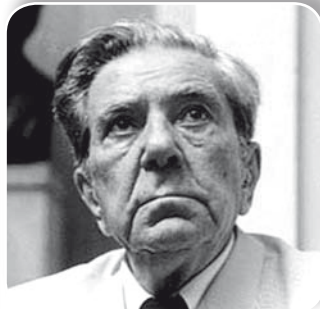
Hajnalka

19. századi névalkotás a hajnal közszó-ból. Ez a kicsinyítő képzős név egyben virágnév is.

1582. október 4. (426 éve történt)

A legtöbb katolikus országban életbe lépett a XIII. Gergely pápa által elrendelt és róla elnevezett gregorián naptár, amely szerint 1582. október 4-ét közvetlenül 1582. október 15-e követte. A régi, Julianus-naptárhoz viszonyítva ez 14 nap eltérést jelent, innen ered az azonos magyar, illetve szerb ortodox vallási ünnepek közötti időeltolódás is...

1992 (16 éve történt)

Washingtonban elhunyt Bay Zoltán fizikus, atomfizikus, aki a fénysebesség alapján definiálta újra a métert, mint mértékegységet.

Október 5.

Ma Aurél, Attila, Pálma napja van.

Aurél

Latin eredetű név, az Aurelius római nemzetségnévből származik. Jelentése: aranyos.

Attila

Germán, közelebbről gót eredetű. A hun fejedelem, Attila igazi nevét nem ismerjük, a seregében és udvarában szolgáló germánok nevezték a nagy uralkodót Attila, azaz atyuska, apácska néven. A gót atta szó kicsinyítő képzős származéka.

1932. október 5. (76 éve történt)

Bemutatták Rejtő Jenő első darabját, a Nádas Lászlóval közösen írt Gengszteridillt. Reich Jenő néven, egy zsidó családban született a későbbi Rejtő Jenő, avagy P. Howard, avagy Gibson Lavery. 21 évesen, pár fillérrel a zsebében, kalandra éhesen nekivágott Európának, majd rövid időre a francia idegenlégióba is beállt. 1930-ban visszatért Pestre, és írni kezdett. Írt szindarabokat, cikkeket, útközben összeszedett élményeiből pedig számos regényt született, igazi, jó értelemben vett ponyvák, tel-

rá jellemző humorral és öngúnnal. Sikereinek és életének a háború és a fasizmus vetett véget.

Október 6.

Ma Brúnó, Renáta, Csaba, Berény napja van.

Csaba

Török-magyar eredetű, régi magyar személynév. Jelentése: pásztor, kóborló, egy másik elemzés szerint, ajándék. A 19. században újították föl, Vörösmarty Mihály és Arany János művei nyomán lett népszerű.

Berény

Régi magyar személynév, a török kabar törzsnévből származik, a Berend név alapszavából. Jelentése régi magyar törzsnév.

1849. október 6. (159 éve történt)

Az 1848–49-es szabadságharc végét jelentő világosi fegyverletétel után a császári haditörvényszék ítélete alapján Aradon kivégezték a magyar honvédsereg 13 tábornokát, akik a bukást követően kerültek osztrák fogságba.

1459 (549 éve történt)

Megszületett Martin Behaim felfedező és térképész, az első földgömb megalkotója.

Október 7.

Ma Amália, Márk, Mária, Márkus, Szergiusz, Bekény, Engelbert, Gerold, Rodion, Vendelina napja van.

Amália

Germán eredetű név, az Amal-kezdetű germán női nevek önállósult, német becező rövidülése. Jelentése: az Amálok, gót királyi család nevéből való, védelem.

Szergiusz

Latin eredetű név, római nemzetségnévből származik. Jelentése: megőrző, gondozó, felügyelő, felvigyázó.

Rodion

Görög eredetű név. Jelentése: rózsza. Más feltevés szerint a keleti keresztények által használt keresztnév, így jelentése Rodosz szigetről való.

1942 (66 éve történt)

Budapestben megszületett Halász Judit színművésznő.

1959. október 7. (49 éve történt)

Először közvetítettek képeket a Hold sötét oldaláról. A Luna-3 űrszonda véggezte a műveletet. Az első kép 63 500 km-ről készült. Összesen 29 képet csináltak, melyek igen kis felbontásúak voltak, de a képződmények közül sok azonosítható volt. Az mindjárt kiderült, hogy a Hold túloldala másmilyen, mint a látható: elsősorban a sötét tengerek hiánya feltűnő.

Október 8.

Ma Koppány, Mária, Bettina, Brigitta, Dömötör, Szergiusz, Benedikta, Demeter, Gitta, Pelágia, Pelágiusz, Semjén, Simeon, Gerjén napja van.

Koppány

Török, magyar eredetű név, régi magyar személynév, István király ellen lázadó főúrnak a neve. Jelentése: méltóságnév, nagy, győzelmes, erős, magas.

Brigitta

Régi ír eredetű név. Jelentése: erős, erényes, magasztos.

1896. október 8.

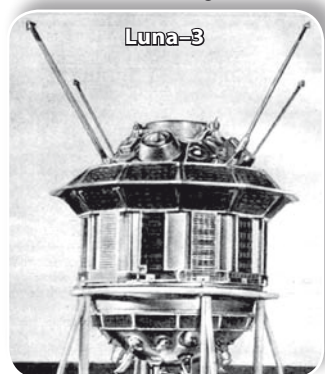
(112 éve ünnepeljük)

A Magyarok Nagyszonyjának ünnepe: A hagyomány szerint Szent István király, halála előtt, Szűz Mária oltalmába ajánlotta koronáját és országát. Őseink ezt a felajánlást szent örökségként adták át nemzedékről nemzedékre. Vaszary Kolos bíboros, prímás kérésére a Szentszék is elismerte a Mária-tiszteletnek ezt a nemzeti jellegét, és XII. Leó pápa 1896-ban külön ünnepet engedélyezett, Szent X. Piusz pápa az ünnepet október 8-ára tette át. 1980-ban II. János Pál pápa ezen a napon szentelte fel a Szent Péter-bazilika altéplombában az új magyar kápolnát, a Magyarok Nagyszonyja tiszteletére.

1912. október 8. (96 éve történt)

Bulgária, Szerbia, Görögország és Montenegró megindította az első Balkán-háborút Törökország ellen.

Kapcsolódó linkek a Lumière testvérekhez:

Lumière intézet és múzeum

<http://www.institut-lumiere.org/>

Lumière testvérek

http://www.holonet.khm.de/visual_alchemy/lumiere.html

Kapcsolódó linkek Rejtő Jenőhöz:

<http://www.iszolda.hu/mese/rejtozoknek.html>

<http://rejto.index.hu/>

Művei (teljes szövegek)

<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/rejto/>

Mindent a pofazacskóba!

A hörcsögről tudjuk, hogy hörcsögtermészete van. Hogy mit értünk ez alatt? Hirtelen haragú, mogorva, összeférhetetlen, ráadásul még fősvény, zsugori is. Emberben tehát nem túl rokonszenves vonás a hörcsögtermészet – de a hörcsögnek bevált.

Manapság, ha hörcsögről esik szó, a városi ember azokra a bájos, selymes szőrű, gömbölyded állatkákra – a szíriai aranyhörcsögre és társaira – gondol, amelyeket bármelyik díszállat-kereskedésben megvásárolhatunk. A vidéki gazda azonban másképp ismeri ezt a kisemlőst. A közönséges vagy mezei hörcsög kétszer akkora, mint szíriai rokona, és cseppet sem kedves vagy simogatni való, hanem nagyon is harapós állat, s még a rágszálókra vadászó kutyának is kemény ellenfele.

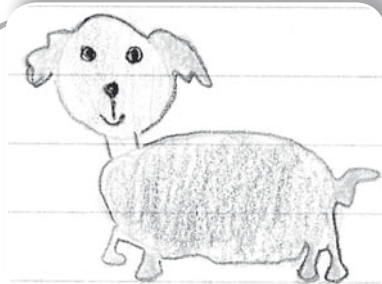
A zsugoriság, fősvénység jelképének is szokták tekinteni a hörcsögöt, ám ilyen tulajdonságok csak az emberek körében léteznek. Amit a hörcsög tesz, az sokkal inkább nevezhető előrelátásnak, a szűkös időkre való gondos felkészülésnek, bár igazság szerint az állatoknál ez sem tudatosan történik. A tarkabundás kis „földesúr” azzal sincs tisztában, hogy a végeláthatatlan búzamezőt, amely bőséges táplálékot kínál neki, az ember is a sajátjának tekinti. Egész nyáron szorgalmasan hordja föld alatti rakatáraiba a gabonát: a szemeket pofazacskójába gyűjti, majd odalent kiüríti a hatalmasra duzzadt szállítóeszközt. Őszre akár 15-20 kilogrammot is felhalmozhat, így aztán, ha az átmeneti enyhülés felébreszti téli álmából, elég átsétálnia az éléskamrába, s már csemegézhet is.

A hörcsög azonban korántsem kizárólag magokat rágszál, hanem igazi mindenevő. A gabonán és a friss zöldségen kívül rovarokat, férgeket is nagy mennyiségben fogyaszt, sőt, alkalomadtán még a mezei pockot is zsákmányul ejti, amivel valamelyest ellensúlyozza az általa okozott (egyébként is gyakran jócskán eltúlzott) kárt. Mezőgazdasági területeken túlszaporodása valóban nem kívánatos, erre azonban egyre kisebb az esély: Európa nagy részén, így Magyarországon is fogyatkozóban van, ezért törvényesen védelmet élvez. Ellensége éppen elég akad így is: a róka, a görény, a hermelin, de a nagyobb testű baglyok is szívesen vadásznak a főként alkonyatkor mozgó rágszálóra.

Tudod-e?

Egy svéd író meseregényében, amelyből népszerű rajzfilmsorozat is készült, a pöttömmé varázsolt kislány aranyhörcsöge kíséri végig hosszú, kalandos utazásán. Mi a mese címe és ki a szerzője? Ha tudod, írd meg **október 9-éig**.

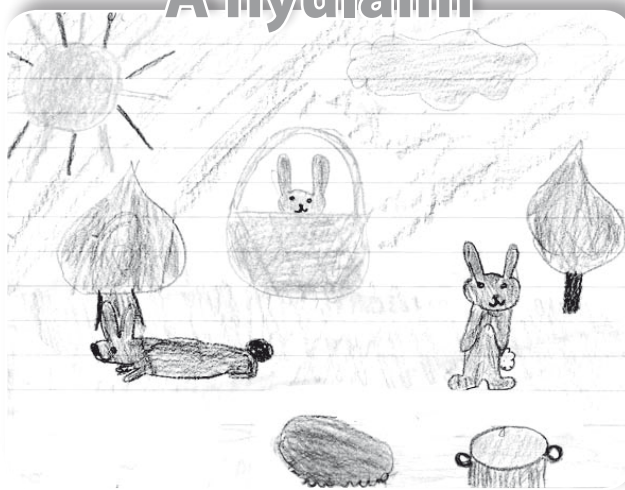

Kicsi

Az én kutyusomat Kicsinek hívják. Elmúlt két hónapos. Nagyon játékos, és mindig meg akarja enni a fát. Kitaláltam egy versikét is. Így szól: Mindent bekapunk, ez a jelszavunk. Ebben az évben kaptam. Barnássárga a színe. És lelógó fülei vannak. Már tud pacsit is adni.

Nagy Nikolett, Ada

A nyulaim

Három nyulam van, egy szürke, egy barnásfekete és egy fekete. Ki szoktam engedni őket az udvarra. Amíg játszanak egyet, addig én adok nekik enni és inni, kitisztítom a ketrecüket. A nagy régi kosarába teszem őket. Mire rápillan-

tok újra a kosárra, mind a három kiugrik. Végül egyesével viszem őket. Amikor nem vagyok ott a nagyiéknál, akkor ők gondozzák őket. Én ezért nagyon hálás vagyok nekik.

Illés Szandra, Szabadka

A mikor a rét felett lustán úszkáló ködfoszlányok lassan foszlanak, és a langyos októberi napsugarak végigcirógatják a harmattól nedves fűszálakat, gyémántok módjára kezdenek sziporkázni a kövér vízcseppek. Napsütötte kora őszi reggeleken látni igazán, mennyi pókháló feszül a fűszálak között. A finom szálakon ezer és ezer vízcsepp kapaszkodik, ezüstösen csillog a domboldal és a legelő. A lomhának tűnő darázspók vaskos sárga potrohán fekete a mintázat, s mozdulatlanul várja, hogy egy légy vagy szúnyog a hálójába kerüljön.

Ha valakit a tágas legelőn ér az alkony, olyan állatokkal is találkozhat, amelyeket nappal csak ritkán sikerül megfigyelnie. A szürkületi órákban kezdenek mozogni a mezei nyulak, legelésznek az őzek, ilyenkor indul táplálékkereső útjára a keleti sün, és ha szerencsénk van, a pockokra vadászó rókát is megleshetjük. Tanyák, hodályok és mezőgazdasági épületek közelében figyelhető meg a gyakran már napnyugta előtt vadászni kezdő kukik.

A puha röptű kis bagoly oszlopra, karóra vagy más alkalmas helyre ülve keresi a mozduló pockot, egeret és a nagyobb bogarakat. Ha sikerül olyan helyre bukkannunk, ahol rendszeresen megfordul, hátrahagyott, táplálékmaradványokat tartalmazó köpeteit is összegyűjthetjük. Szétbontogatva ősszel még sok kitinmaradványt találunk bennük, de például a múlt század derekán Apaj-pusztán a fokozottan védett csíkos szöcskeegér maradványaira bukkantam egy azóta már nem létező hodályban tanyázó kuvikpár köpeteiben.

A szikeseken nagy barnás vagy már vörhenyes foltokban nő a bórányparéj, a vaksziken messziről vöröslő szőnyeget alkot a sóballa, de nagyon szeretem a sziki őszirózsa lila virágait és a pirosas szirmaival feltűnő sziki cickafarkot is. A kora őszi kirándulások során azonban még nagyon sok tarka virágban gyönyörködhetünk.

A kertekben pirosuló almák és hamvaskék, messziről illatozó szilvák bújnak meg a levelek között. Az ólak mögött álló bokorban nagy csapat veréb csiripel. Kedvenc tanyájuk ez a bokor, erről árulkodnak az ürüléküktől fehérülő ágak is. A gallyakon ülve kissé felborzolt tollakkal élvezik a reggeli napsugarakat, a bokor sűrűje védelmet nyújt a számukra a tanyára látogató karvaly ellen is. A kis ragadozó mindig lopva közelít, türelmesen megvárja, míg a verebek a sűrűt elhagyva az udvarra repülnek. Ekkor, egy alkalmas pillanatban váratlanul közöttük terem, és rendszerint zsákmánnyal a karmaiban távozik.

Az őszi beköszöntével a magevő tengelicek, kenderikék és zöldikék kisebb-nagyobb csapatokba verődve járják a határt. A tarka tollú tengeliceket gyakran a bogáncsokon figyelhetjük meg. Nagyszerű látványt nyújt a széles sárga szalaggal ékes fekete szárnyakkal egyensúlyozó sok piros fejű madár. Az őszi és téli csoportosulás több szempontból is előnyös számukra. Egyrészt a több szem többet lát alapon könnyebben találnak alkalmas táplálkozóhelyeket, de a csapatban az egyed is nagyobb biztonságban van a ragadozóktól. Ha az északi tundrák felől ősszel hozzánk látogató kis sólyom egyetlen menekülő madarat lát, nyomban utánaered, és nagy valószínűséggel el is kapja. A csapatból is zsákmányol ugyan, de elsősorban a lemaradó, öreg, beteg, sérült példányokat fogja el. Tulajdonképpen szelektál, hiszen a „férgesét” fogja ki, és ezzel elősegíti, hogy a következő tavaszon a fiatal, életerős egyedek építsenek fészket, neveljenek fiókákat.

Lassan úszkáló ködfoszlányok

Az erdővel határos vagy a hozzá közeli kukoricatáblák nagy csábítást jelentenek jó néhány állat számára. Kikezdi a csöveket a szajkó, csemegézik belőlük a borz, de éjszakánként rendszeresen kivátnak az erdőből a vaddisznók is, és adott esetben nagy károkat okozhatnak. Nagyon óvatosan közelítik meg a táblát, és kitűnő szaglásuk révén kedvező szél esetén messziről megérik a rájuk váró vadászt.

Az őszi erdő, különösen az októberi lombszínűződés idején, megragadó látványt nyújt, aki szeret fényképezni, ne mulassza el a lehetőséget. Hullanak a levelek, vastagszik az avar a fák alatt, amely az esők nyomán tömörül, és ezzel megkezdődik a humuszsza válás lassú folyamata. Hihetetlenül gazdag az avar állatvilága, erről, ha szétűrjük a leveleket, magunk is meggyőződhetünk. Csupasz csigák, százlábúak, pókok, ászkák, giliszták és bogarak igyekeznek menekülni. Nem véletlen, hogy a rigók előszeretettel csapkodják szét csőrükkel a leveleket a gazdag zsákmány reményében.

Októberben kopogni kezd az erdő, hull a tölgyfák az erdei egerek és pockok nagy öröme. De dözsölnek ilyenkor a szarvasok és a vaddisznók is. A lehullott makkok között azonban mindig akad néhány szerencsés, amely kicsírázhat, majd fává növekedhet. Erőteljes karógyökert fejlesztenek, és gyökereik később is nagyon mélyre nyúlnak. Ennek is köszönhető, hogy a tölgyfák nagyon ellenállóak a viharokkal szemben.

A parkokban is találunk hatalmas tölgyfákat, amelyeknek a magas ágain gyakran tömegesen telepszik meg a sárga fagyöngy. Ragados bogói a parkokba csalogatják ősszel a léprigókat, amelyek egészen tavaszig kitartanak, és főleg e bogókkal táplálkoznak. A léprigó a legnagyobb termetű európai rigófaj, amelyet pettyes begyén és mel-lén kívül jellegzetesen erős, cserregő hangjáról is felismerhetünk.

Az arborétumokban is sok a repkény. Indái felkúsznak a fák törzsén, akár a koronában levő ágaik, így a fák lombhullás után is zöldek maradnak. A repkény és a fák törzsére tapadó, gyakran már nagyon vastag indák nem csupán számos pók- és rovarfajnak kínálnak kitűnő rejtékhelyet, hanem szívesen bujkál közöttük például az ökörszem is. Az őszi hónapokban még sok lepke repül a parkokban is. Az Atalanta-lepke második nemzedéke például éppen szeptemberben-októberben látható, a fekete, piros és fehér színekkel ékes pillangók az őszi vége felé indulnak dél felé. Gyakran megfigyeltem, hogy az Atalanta-lepke ragaszkodik bizonyos területekhez, azaz revírt tart, ahonnan más lepkéket elkerget. A parkokban ritkán láthatunk gyümölcsfákat, de ha mégis, ezt a szép rovar a túlélésért és földre hullott gyümölcs szívozgatása közben is megfigyelhetjük.

Schmidt Egon

Szikai őszirózsa

RÜGYFAKADÁS

Hogyan múlt el a nyári szünidő?

Nagyon vártam a nyári szünidőt. Amilyen lassan érkezett, olyan gyorsan múlt el. Mégis jutott idő pihenésre, szórakozásra.

Ezen a nyáron sokat fürödtem. Voltam a kereszttestvéreméknél és a Juna-ković fürdőben is. A legjobb mégis Kiskunmajsa volt. Ez a fürdő Magyarországon van. Sok medence közül válogathattunk, s a testvéremmel mindegyiket kipróbáltuk. Volt még élményfürdő is, ahol mesterséges hullámok csapkodják a fürdőzőket. Ezeket is kipróbáltuk. Kár, hogy gyorsan eltelt az a pár nap, amit ott töltöttünk. Ezenkívül fociztam, és sokat kompiztam a szünidő alatt.

A nyáron talán a legtöbb a szülinapokból volt, hiszen a testvérem is, én is nyáron születtem, úgyszintén a kereszttestvérem is. Ezekben a bulikon jókat szórakoztunk, jól éreztük magunkat. A szünidő utolsó napja is szülinapi bulival zárult.

Kár, hogy gyorsan elmúlt a szünet, most egy ideig csak a tanulás vár ránk.

Lovász Loretta, 5. osztály
József Attila iskola, Bácskertes

Palicsi kirándulás

Verőfényes, meleg, nyári, napsütötte vasárnap délután volt. Augusztus tizedikét irtunk. Édesanya azzal a kijelentéssel állt elé, hogy megyünk Palicsra. Mondanom sem kell, azt hittem kiugrok a bőrömből, olyan izgatott lettem a hír hallatán. Bepakoltunk az autóbó egy kis elemőzsiát és innivalót, valamint egy nagy pokrócot. Majd ezután elindultunk Palicsra.

Először az állatkertbe mentünk. A bejáratnál egy szökőkutat csodáltunk meg. Ahogy beljebb haladtunk, szebbnél szebb színpompás virágok mellett mentünk el. A gyepek olyan zöld volt, akár a smaragd. Eddig az állatkertet tavasszal láttam, de a nyári látványa is nagyon szép. Az állatok is élénkebben viselkedtek, mivel kezdet estedni. Az oroszlánok a ketrecben ingerülten sétáltak le-fel. Egyszer csak a him oroszlán elordította magát. Hallottam már ilyet a tévében, de élőben más. Félelmetes, hogy milyen ereje van a hangjának! Biztosan éhes volt. Tovább sétálva láttunk még tigrist, aligátort, medvét, leopárdot, hiúz, különféle madarakat, pókakat, kigyókat, de nekem legjobban a gyűrűs farkú makik tetszettek. Olyan zavarócskázást rendeztek, hogy öröm volt nézni! Igazán szórakoztató kis állatok. Mivel az idő gyorsan elszállt, így hát igyekeztünk a kijárat felé. Azután sétáltunk a tó partján. A jó levegőtől megéheztek és megvacsoráztunk a palicsi vendéglőben. Majd hazafelé vettük az irányt.

Nagyon elfáradtam, most már csak az ágyam hiányzott. Jól éreztem magam a szüleimmel. Szeretnék még sok ilyen vasárnapot eltölteni.

Rácz Árpád, 5. osztály
Cseh Károly iskola, Ada

Nyári szünidő

Meleg augusztusi reggelre ébredtünk, amikor édesanyám bejelentette, hogy kiruccanunk Apatinba. Nem is sejtettem, hogy ebből egy szép, kellemes élmény születik.

Elindultunk Apatinba a családdal. Amikor megérkeztünk, apunak egy kis elintéznivalója volt, így mi, anyuval és az öcsémmel sétáltunk. A központban hintáztunk is egyet, és az volt a furcsa az öcsém részéről, hogy nem tud hintázni, ettől nevetheknekem támadt, próbáltam megmutatni, megmagyarázni, hogyan kell hintázni. Amikor apu megérkezett, meglepett minket, elvitt pizzára, mivel nagyon szeretjük az olasz ételeket. Miután elfogyasztottuk a pizzát, azon járt az eszem, hogy most már a nagy séta és hintázás után biztos hazamegyünk, de nem így lett! Jött a másik öröm. Elmentünk megnézni a nagy Dunát és a sétatny, de ez még nem minden, a legjobb élmény az volt, amikor apu elvezetett az új kikötőhöz. Ez gyönyörű látvány, és csodálatos, hogy az embernek mennyi munkája van benne. Így láttam a hajógyárat is. Megfigyelhettük az öcsémmel, hogyan építik valójában a hajókat. Hát ez veszélyes munka.

Ezzel lassan véget is ért a mi kis kiruccanásunk. Ajánlom másoknak is, akik még nem látták az új kikötőt, menjenek el megnézni, mert szép. Nekem csodálatos, de hozzáteszem, hogy még nem teljesen kész. Hát eddig tartott az én kis beszámoló.

Marásek Edina, 5. osztály
József Attila iskola, Bácskertes

Társak

Az atomok mindig molekulákat alkotnak. Minden atomnak van vegyértéke, és ennek alapján találja meg társait. Vannak olyan atomok, melyek mindig összetartanak, akár milyen környezetben találkoznak is, de vannak olyanok, melyek más cél érdekében tartanak atomtársaikkal, és amelyek az idő múlásával feledésbe merülnek.

Varga Zoltán, 8. osztály
Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

A legszebb nyári élmény

A nyáron egy érdekes utazáson vettem részt.

Tagja vagyok a fúvószenekarnak. Júliusban elutaztunk Franciaországba, ahol egy karneválon vettünk részt. Sok európai országból léptek fel ezen a fesztiválon. Például Észtországból, Németországból, Olaszországból, Spanyolországból, Ausztriából, sőt még Afrikából is voltak néger ütőegyüttesek. A hosszú felvonuláson nagyon kifáradtunk, de megérte, mert sokan megtapsoltak bennünket. A karnevál után este pompás tűzijátékkal fejezték be a műsort, ami nagyon tetszett nekem. Éjszaka egy hotelban aludtunk, amiben az volt az érdekes, hogy a szobánkat nem kulccsal lehetett kinyitni, hanem számkódokkal, s ezt meg kellett tanulni fejből. Másnap elmentünk az óceán partjára, és megmártózkodtunk a strandon. Úgyben hoztam haza óceánvizet. Láttunk óriási óceánjáró hajókat. Hazafelé megálltunk az Európai Unió fővárosában, Brüsszelben, ahol sokféle arcú és színű embert láttam.

A következő hely Salzburg volt, ahol megpihentünk. Nagyon szép város, akkor tudtam meg, hogy ott született Mozart, a híres zeneszerző.

Ez volt a nyári szünidő legszebb élménye.

Szollár Ádám, 5. osztály
Cseh Károly iskola, Ada

Szomorú történet

A múlt évben még nem volt a családomnak autója, nekem pedig minden-hová gyalog vagy busszal kellett mennem.

Nagyon rosszul esett az állandó gyaloglás, főleg a nyári napokon való utazás a Kövesbe, ahova teniszszedésre jártam. Mindennap vártam a buszt. Fél óra buszosz után még vagy fél órát gyalogolnom kellett, mivel akkor újjáépítették az Adicére vezető utat. Június vége felé már nem türtem tovább, és követeltem, hogy szüleim vegyenek nekem biciklit. Nem akarták megvenni, mert annak idején még a tizedik emeleten éltünk, és nem volt hová tenni egy új biciklit.

Mivel a szüleim látták, hogy nagyon szenvedek, végül elhatározták, hogy megveszik a biciklit. Egy új Capriolo márkájú kerékpárt kaptam, amit mindig fölvittem magammal a tizedik emeletre, persze felvonóval. Sosem hagytam felügyelet nélkül, ha muszáj volt mégis eltávolodnom tőle, megkötöttem egy speciálisan biciklivédelemre készített láncsal, de messziről is figyeltem, ne-hogy valaki bántsa. Tudtam, hogy a lánc nem nyújt különös védelmet, mégis, ha valaki ráugorna és szökni próbálna, ez nem sikerülne neki. Rengeteget bicikliztem egyedül és barátokkal is, a kerékpár meglepően jól szolgált és jó minőségűnek bizonyult. Egy szép nyári napon, estefelé egy hosszú kerékpározás után úgy gondoltam, jobb lesz, ha most az egyszer ideiglenesen lent hagyom, de fölről le-lenézek, bántja-e valaki. Hülyeségnek tűnt fölcipelni, mikor hamarosan úgyis megint útra akartam indulni. Felmentem és időnként lenéztem, a kerékpár mindig a helyén állt. Mikor harmadszor lenéztem, nagyon ledöbbsentem, mert nem láttam a biciklimet, ami a számomra nemcsak egy közönséges tárgy volt, hanem a korlátlan szabadságot és élvezetet jelképezte. Tudtam, hogy soha többé nem fogom látni a biciklimet, de egy ideig még reménykedtem. Hívtam a rendőrséget, akik el is jöttek, de nem tudták visszaszerezni.

Óriási veszteséget jelentette ez a számomra, sokáig nem tudtam belenyugodni abba, hogy jó két hónapig, amíg még szép idő lesz, nem biciklizhetek.

Todorović Andrej, 8. osztály
Petöfi Sándor iskola, Újvidék

Őszi táj. Görbe Tímea, Kele Valéria és Kiss Ágnes
torontálvásárhelyi tanulók rajza

Első napok az iskolában

Nagy izgalommal vártam az ötödik osztályt, ami szokás szerint szeptember elsején kezdődött.

Az első nap az új osztályfőnökünk megmutatta a termeket, hová kell járunk. Sorban jöttek az idegen, ismeretlen tanárok bemutatkozni és elmondani, hogy mit kell vinni az órájukra. Először nagyon féltem tőlük, de az elkövetkező napokban rá kellett jönnöm, hogy egyik sem eszik diákot. A magyartanár nő kedves, a matek vicces, a földrajz- és a történelemtanár gyorsan diktál, az angol meg irtó sokat magyaráz. Lassacskán megismerem mind és megpróbálom jól kijönni velük. Újdonságnak számított, hogy szaktantermek vannak. Sokat kell vándorolnunk a szünetben, de majd ezt is megszokom. Ahogy elnézem, lesz majd mit tanulnom ötödikben, de a segítőkész tanáraimmal és szüleimmel, remélem, minden rendben lesz. Első napjaim ebben a tanévben tele voltak pörgéssel, újdonsággal, és szerintem a folytatás is ilyen remek lesz, mint a kezdet.

Oláh Andrea, 5. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér

Újból az iskolapadban

Sajnos ez a nyár is elrepült, mit egy pillanat. A kedves semmittevés, az imádot sokáig alvás már a múlté.

Eljött szeptember elseje! Felkeléskor még reménykedtem, hogy rossz álom az egész, de anyám parancsoló szava nagyon gyorsan kijózanított. Reggel 7 óra 20 perckor megszólalt az iskolacsengő. Abban reménykedtem, hogy hátha berozsdásodott a nagy semmittevésben, de lám, most itt ülünk az iskolapadban, nézegetjük egymást az osztálytársaimmal. Titkon fürkesszük, ki mekkorát nőtt a nyáron, ki a legbarnább a sok napozástól. Jólesik egymást látni. Csak ne volna ez a fránya tanulás! Most a téli szünetig más se lesz, mint ellenőrző, felelés, áttanult délutánok. Majd csak december lesz már! Lesz egy téli szünet, és lehet egy picit pihenni!

Sándor Ákos, 7. osztály
Kis Ferenc iskola, Orom

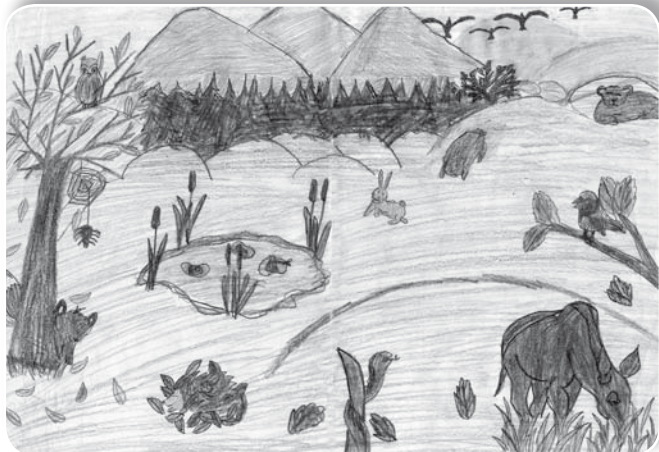
*

Újból elérkezett az ősz, és vele együtt az iskolaév is megkezdődött. Lassan hullanak a fákról a levelek, csendes szellő fújdogál.

Szeptember elseje bizony pont hétfőre esett, így már vasárnap este izgultam az iskolán. Reggel nehezen, de felkeltem, és megcsináltam a teendőimet. Hét óra lett, mire elindultunk a barátnőmmel az iskola udvara felé. Telis-tele volt zajongó gyerekekkel, akik álmosan, de izgatottan állodogáltak az udvarban. Egyszer csak megszólalt a régi csengő. Hangja olyan volt, mintha azt mondta volna: „Gyertek gyerekek, itt egy új tanév és egy új küzdelem, amit nektek kell legyőzni!” Volt egy kis kedves műsor, azután bementünk a tanteremünkbe. Az osztályfőnökünkkel a nyári élményekről beszélgettünk, de még mindig olyan volt, mintha az volna a valóság. Újból beültünk a régi padjainkba, és hopp, már el is kezdődött az első óra! Egész végig azon gondolkodtam, hogy milyen jó volt két hónapig szabadnak lenni, játszani, nevetni, úszni. Az is eszembe jutott, mikor ott aludtam a barátnőmnél, valamint amikor elmentünk fürödni Adára, Kiskunmajsára, és mikor elbúcsúztam a testvéremtől tíz hónapra. Hirtelen hiányozni kezdett a nővérem, már majdnem sírtam. Ekkor kicsöngettek. Magyar-órára mentünk, amit nagyon szeretek. Arról is a testvérem jut eszembe.

Ez a nyár nagyon rövid volt, de az ősz mindig új csodákat tár fel, tele színekkel és örömmel. Tanulni pedig mindig kell, akár akarunk, akár nem!

Zsoltos Dóra, 7. osztály
Kis Ferenc iskola, Orom

Őszi táj. Becsei József, Búza Márta és Osztermann Mónika
torontálvásárhelyi tanulók rajza

RÜGYFAKADÁS

Merengés

Folyóparton ülök, a hold képét a víz viszi,
S kezdek rájönni, a bűnök szennyesét semmi sem mossza ki.
Egy csillag sűg nekem egy titkot a fülembre:
– Jó légy, ember, s ne bízz a véletlenekben!

Horváth Enikő, 7. osztály
Miroslav Antić iskola, Palics

Mi vár rám?

Az első napot szerintem mindenki várja. Találkozunk rég nem látott barátainkkal, elmeséljük, hogy mi minden történt velünk a szünetben.

Arra még nem igen mertünk gondolni, hogy mi is vár ránk a nyolcadik osztályban. Az udvarban mi vagyunk most a nagyok. Nekünk kell példát mutatni a fiatalabbaknak. A tanév folyamán rengeteg ellenőrző és felelés van. Ezekre sokat kell tanulnunk, ha eredményt is akarunk. Nekünk előbb fejeződik be a suli, de a legnagyobb dolog, a felvételi még vár ránk, ahol eldől, beiratkozhatunk-e abba a középiskolába, amelyikbe szeretnénk. Előtte még magyarból és matematikából felkészítő órákon veszünk részt, ami sok segítség a felvételire. Mikor arra gondolok, hogy ez az utolsó év, jó érzés tölteni, hogy magam mögött tudom az általános iskolát. Tudom, hogy ez az alapkö, de talán, amit én választok, az nagyobb érdeklődést vált ki bennem. Hiányozni fog a megszokott környezet, az osztálytársak és a tanárok. A régi szokásokhoz híven, mi is találkozunk majd tíz év múlva.

Reménykedem, hogy több társam is tovább tanul, és így nem szakadunk el egymástól teljesen. Bizonyára találkozunk majd egyik vagy másik szórakozóhelyen.

Szőnyi Szabolcs, 8. osztály
Samu Mihály iskola, Péterréve

Szerelem

Néhány hónappal ezelőtt rájöttem, hogy szerelmes vagyok. Előbb magamnak sem ismertem be, de végül beláttam, hogy ez csakis szerelem lehet.

Így történt. Megláttam az iskola folyosóján egy gyönyörű szép, hosszú hajú lányt. A szeimeim megakadtak rajta. Minden szünetben kerestem a hosszú fekete haját. Néhány nap múlva rájöttem, hogy nem a haj tetszik, hanem a lány. Kerek az arca, s azok a fekete szemek csak úgy fényltek. Közepes termetű. Elkezdtem neki köszönetet mondani, ő pedig visszaköszönt. Akkor még szerelmesebb lettem. Nem tudtam kivenni a fejemből a lányt. Nem tudtam tanulni, hiába is törekedtem. Az iskolában csak a szüneteket vártam, hogy láthassam őt. Minden egyes óra hosszúnak tűnt. Abban az időben türelmetlen és figyelmetlen voltam. Gondolataim szétszóródtak. Lépnem nem volt bátorságom, hát vártam. Ahogy múlt az idő, egyre bátorlalanabb lettem. Végül nagy csalódás ért. Már csak búsulni tudtam.

Mindenesetre szép, szerelmes időszak volt ez.

Jésity Krisztián, 7. osztály
Miloje Čipčić iskola, Törökbecse

Szombat este

Számomra a hét legcsodálatosabb napja a szombat, mert ezen a napon a család összes tagja itthon van. Ezen a napon az a kedvenc ételünket készíti el: tojásos kenyéret, tejfölös húst gombamártással, sonkás melegszendvicset, és még amit megkívánunk.

Mivel mi, gyerekek ritkán vagyunk a szüleinkkel, ezen a napon igyekeznek a kedvünkbe járni. Mindent együtt csinálunk. Étkezés előtt Konráddal megterítünk, anya készíti az ételt, apa pedig kenyeret vág. Evés után anya mosogat, én meg lerakom az asztalt. Konrád meg apa készülnek fürödni. Az első zuhanyozó mindig Koni. Apa már előre ideges, mert attól fél, hogy neki nem marad meleg víz. Pedig nem is ő az utolsó a mosakodásban, hanem anya. Ha a család időben kész a tisztálkodással, akkor társasjátékozunk. Szokás szerint apa és Koni hamar megunják, ha vesztenek, ezért a végére anyával ketten maradunk. Amikor izgalmas film van a tévében, akkor mi, gyerekek is megnézhetjük. Legkésőbb tíz órakor villanyoltás. Konrád rögtön elalszik. Én csak fülelek. Ötpercenként kopogást hallok. Ezt az ajtó előtt szundikáló kiskutya csinálja. Nyújtózkodok. Néha belegondolok a másnapi munkámba, miközben fáradtan fekszem.

Apa kicsit tévézik még, de hamar lefekszik. Nálunk anya az „éjjeli bagoly”. Ő készíti a terveit másnapra vagy vasal.

Mivel anya fekszik le utoljára, ő zárja be az ajtókat.

Ezután a ház elsőtévedik és elcsendesül. Egy aprócska fény mégis mindig utat tör magának a vékonyka ajtóréson a szobánkba.

Novák Arnold, 5. osztály
Petőfi Sándor iskola, Doroszló

RÜGYFAKADÁS

Az én kabalám

Nekem a szó szoros értelmében vett kabalám nincs, mégis van egy dolog, amit mindig, mindenhová (kivéve a suliba) magammal viszek, és úgy vigyázok rá, mint a szemem fényére. Ha véletlen épp nincs velem, akkor úgy érzem, mint-ha egy rész hiányozna belőlem.

Ez a dolog a mobiltelefonom. Amikor megkaptam, nagyon megörültem. Amikor anyu átadta, a nyakába ugrottam, és körülpuszilgattam, ugyanezt csináltam édesapámmal is, amikor hazaért a munkából. A kabalám szürke és fekete színű, az oldalából mobiltartó zsinór lóg. Sokáig szerb menüje volt, de a nyár végére szerelők beleszerelték a magyar menüt. Attól fogva minden könnyebben ment. A mobilom sokat jelent az életemben. Reggel az ő csörgésére kelek, és délután általa tárgyalok a barátaimmal. Néha azért vannak rossz pillanataim, amikor például rossz jegyet kapok, akkor a szüleim azzal büntetnek, hogy elveszik tőlem, és vissza sem adják, míg ki nem javítom a rossz osztályzatot. Tehát, ha kijavítom, újból nálam lesz, és minden megy a régi kerékvágásban. Nap mint nap írok legalább két-három SMS-t, vagy néha felhívok valakit a barátaim közül egy kis pletykapartira. Ilyenkor órákig tudnék beszélni, de sajnos ez gonddal jár, mert a számlát a szüleim állják, és néha ki is kapok, ha túl sok a fizetendő összeg. De azért odafigyelek az ilyen dolgokra. Este mindig beállítom a reggeli ébresztőt, nehogy reggel elaludjak.

Amióta a kabalám megvan, azóta nagyon a szívemhez nőtt, és nem szeretném elveszíteni.

Sóti Nikoletta, 7. osztály
Október 18. iskola, Zentaganaras

Hajnal a falumban

Vak sötétség kóborol a karcsú utcákon,
ődöngő vadlibák gágognak az égbolton.
Tapogatózik a bódító ködben egy elveszett hangya,
ki unja már a zord sötétséget és várja a nyugtató hajnal.

Néhány jármű köhög, semmi kedvük útra kelni,
unják már a huzavonát, miért kell korán elszelni.
Büszke kakas áll a dombon rikoltásra várva,
köszörfüli vörös hangját:
– Ébresztő! – kiáltja.

Feltápaszkodott a nap, ébreszti a népet,
bárányfelhők csilingelnek odafenn az égen.
Nyújtózkodnak magasra a kopaszodó fák,
ide-oda illegeti magát a halastón a nád.

Szivarványszíneket hullajt magából a nap,
befesti most a falu összes zugát, mint mindennap.
Izzik a tűzgolyó, elindult az élet,
kókadognak a fűszálak a kiszáradt réten.

Pörögnek a traktorok, munkába igyekeznek,
ezüstös színük lesz a fellegeknek.
Megkondul a toronyban a harsogó harang:
– Ébredj falum, bim-bam, bim-bam, bim-bam!

Szakál Zsóka, 8. osztály
Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Lovak (Karcolat)

Az ember körülbelül 3000 évvel ezelőtt szelídítette meg ezt az állatot. Azóta nagyon sok helyen alkalmazták. Kezdetben a közlekedés, illetve a harc eszköze-vé vált, majd a lovak feladta a szórakoztatás lett, és persze mérhetetlen időket földműveléssel töltött ez a négylábú.

Köztudott, hogy ez nem mindig volt így. A lovak nem adták olyan könnyen magukat. A lovak, akárcsak az emberek küzdenek a szabadságért, a függetlenségért. És melyik nép ne ismerné jobban ezt az érzést, mint a magyar.

A gyengébbek, kisebb termetűek gyorsabban befoghatóak, míg a nagyobbak több tapasztalatot igényelnek. Néha hetekbe is beletelik, mire sikerül fog-ságba ejteni a kiszemelt áldozatot. Az egyik leghíresebb lófajta a musztáng. Rá jellemző a vadság. Kemény, szívós, független. Nem felejt el, ha megverik, bántják. De ez a tulajdonság megtalálható az összes többi lófajtánál. Egyes feltételezések szerint a ló érzi, hogy ki szereti, és ki nem. Ellentétben az emberekkel, akiknek néha egy emberöltő sem elég, hogy megismerjék egymást.

Földi Tamara, 8. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér

Kedves Pajtások!

Megérkeztek a **szünidei élményekről szóló írások**, s éppen jókor, hogy ebbe a hirtelen jött hideg őszebe egy kis meleget leheljenek. Ilyenkor még a palicsi kirándulásra is jó visszagondolni, pláne ha ez az emlék szép fogalmazásra ihlet. Akinek pedig megadatott, hogy a fúvószenekarral franciaországi karneválra is eljusson a nyáron, az nem tehetett jobbat, mint hogy ezt a nagy élményt mindannyiunkkal megossza. Köszönjük.

Központi téma most a **tanévkezdés** is. Érdekes megfigyelni, hogyan él meg ezt a fiúk, és hogyan a lányok. A fiú (Sándor Ákos) röviden, katonásan, célratörően fogalmaz, s már a következő szünidővel vigasztalja magát ősziinte vallomásaiban. A lány (Zsoldos Dóra) kicsit még a nyári emlékek vonzásában, érzelmekkel telve, de kötelességtudóan várja az új kihívásokat.

Hogy a **kamaszkori szerelem** is belefér az iskolai életbe, azt ma Jesity Krisztián bizonyítja. Van, akinek **egy tárgy vagy állat nőtt a szívéhez** (Az én kabalám; Álmom egy ló), s ennek köszönhetjük a jó fogalmazást, verset. Hát ez a mai kínálat itt a Rügyfakadásban.

Az e heti küldeményeket pedig a következőknek köszönöm:

Ada: Bagi Anasztázia, Dósa Viktor, Juhász Marina, Megyeri Annamária, Rácz Árpád és Szollár Ádám;

Bácskertes: Búbos Vivien, Buják Synthia, Lovász Loretta, Márások Edina, Molnár Csilla, Szmolenicki Flórián és Tallósi Edit;

Csantavér: Dér Alekszandra, Fehér Opletán Tamara, Kelemen Márta, Kozma Róbert, Kozma Violetta, Oláh Andrea, Pletikoszity Ágnes és Triznya Dávid;

Szenttamás: Szabados Zsófi.

A további írásokat várva szeretettel gondolok rátok:

Tomán Mária

Álmom egy ló

Álmom egy ló,
aki mindig jó.
Lovagolhatok rajta,
és nem viselkedik úgy, mint egy marha.
Mindig simogatnám, és az udvaron tanítgatnám.
Gyors lenne a paripa,
de nem húzhat kocsit soha.
Szeretni fogja az almát,
s rá sose rakok zablát.
Bár kaphatnék egy fehér pacit,
aki mindig tisztán virít.

Szabados Zsófi, 3. osztály
J. J. Zmaj iskola, Szenttamás

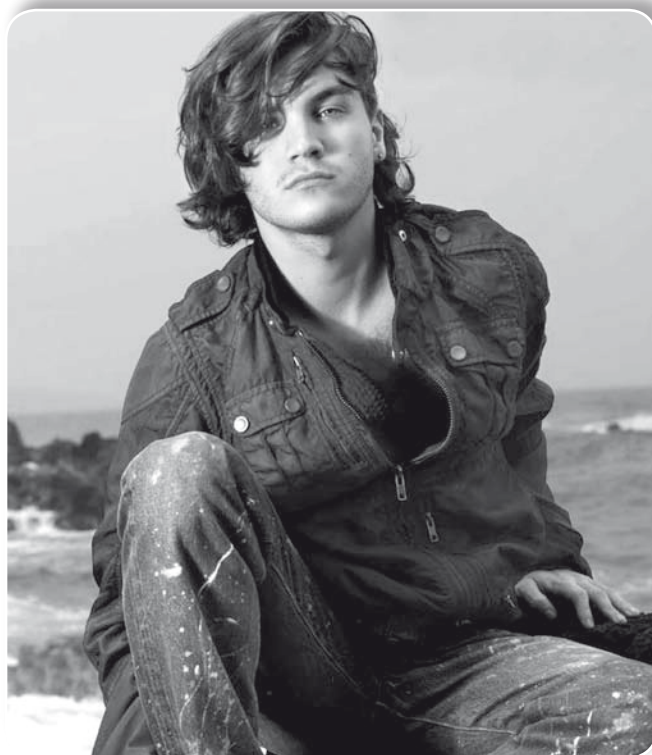
Őszi táj. Árvai Attila, Hompot Izabella és Balassa Olivér torontálvásárhelyi tanulók rajza

MENŐ FEJEK

Ne gondolkodj, adj gázt!

Egy film azoknak, akik nem bánják ha megnő az adrenalinszintjük – Egy történet minden második lurkó álmáról, az autóversenyzésről... A Speed Racer – Totál Turbó című látványcsodában Emile Hirsch a sztárszereplő...

– Emile, nemrég az *Út a vadonba* című mozifilmben tűntél fel, most stúdiómunka várt rád a Wachowski testvérekkel.

– Jót tett nekem a helyszínváltozás. Én már azt sem tudom, hogy melyik bolygón vagyok egyáltalán, de nem számít. A dolog megy...

– Mesélj nekünk erről a csodálatos mozifilmről!

– Mutass nekem egy gyereket, aki álmában nem hajt rá a verseny pályára! Ez egy olyan film, amelyet lehet nagyon szeretni, de ugyanakkor utálni is, mert nem akar mást, csak szórakoztatni. Kocsiba be, ablakot le, egyenesbe be – és már száguldunk is. Tulajdonképpen a film egy őrült verseny. Én címszereplőként és versenyzőként az úgynevezett World Racing Ligában – figyelj most! – komputergenerált pályákon száguldozok. Fehér színű sportkocsimmal, a Mach 5-el sok-sok nyaktörő manővert és ravaszabbnál ravaszabb trükköt viszek véghez. Az én Mac 5-ösöm mellett a Batmobil és a 007-es járműpark darabjai szinte csak ócska Trabantok, hidd el nekem! Nincs itt idő betekinteni holmiféle dramaturgiába, minden villámgyorsan történik, teljes gázzal rohanunk a cél felé... Szép új komputervilág! Az összes pálya számítógéppel készült. Németországban, Potsdam-Babelbergsben dolgoztunk. Nagyon jól éreztem magamat a csapatban, a hangulat is kiváló volt. Berlin teljesen megigézett. Különben a filmben szerepel a Brandenburgi kapu. A rendezőket annyira lenyűgözte az építmény, hogy háromszázhatvan képet készítettek róla, és a filmben egy fontos verseny start- és célszalagjánál is látható...

– Ez mind rendben is volna: autóverseny, őrült sebesség stb., de mi a mese?

– Hm... Az ötletadó a japán Tatsuo Yoshida. Larry és Andy Wachowski megírták a szövegkönyvet és megrendezték a sztorit, amely a következő: Az autóversenyeken is bundáznak, csalnak, mindenbe beleszól a mindenható maffia. A Racer család azonban nem alkuszik, jelmondatuk: „Száguldj erkölcsösen!” A család nem törődik bele a szponzorhatalom önkényébe, s én, a legifjabb Speed a titokzatos és mindenre elszánt Racer X segítségével szembeszállok a sok dollárt ígérő banditákkal, és a Royaltonnal. De újra mondom: a hangsúly a versenyeken van, azoktól meg áll a néző lélegzete.

– Most mutatkozz be az olvasóinknak.

– Mindössze huszonhárom éves vagyok, és most kaptam meg Las Vegasban a Holnap színésze megtisztelő díját. Szerepeltem – csonttá soványodva – Sean Penn *Út a vadonba* című filmjében. Ez volt az áttérés! Láthatatlán még a Dogtown uraiban (2005), ebben azt a gördeszkás huliságát alakítom, akivel mindenkinek meggyűlik a baja. Az Alpha Dogban (2006) műgengsztert alakítok. Sean Pennel dolgoztam Gus Van Sant drámájában, a Milkben. Sok-sok szövegkönyvet olvastam, holnap és holnapután rengeteg munka várhat rám, tudom. A Speed Racerben Christina Ricci a partnerem, aki már hírneves sztár...

– A Speed Racer „valami, ami újnak számít?”

– Úgy van. A Sin City, a Beowulf és a Speed Racer a holnap mozija. Ezek teljes mértékben számítógépes technikával készültek. A szereplők a Speed Racerben egy percet sem töltöttek a forgatás alatt működő jármű volánja mögött. Ez nagyon megerőltető munka volt, mert mindig egy zöld falra bámultam... de hát... a huszonegyedik században vagyunk és a Wachowski testvérek már a Mátrix-sorozat esetében is „valami mással” lepték meg a világot.

B. Z.

Michael Jackson – King Of Pop

Lehet őt szeretni és lehet utálni, de akkor is ő a pop királya. És rá fokozottan érvényes a sztárvilág alapszabálya: mindegy, hogy jót vagy rosszat írnak rólad a lapok, a fontos az, hogy folyamatosan írjanak rólad. Az idén ünnepelte 50. születésnapját Michael Jackson, az élő legenda. Az 1958-ban, az Indiana állambeli Geryben született ikon a zenei élet meghatározó személyisége, mintegy 40 éve van jelen a poppiacon.

Születésnapját minden bizonnyal rajongók milliói fogják megünnepelni, kik táncol, kik egyéb módon kívánnak megemlékezni zenei bálványuk kerek évfordulójáról. Az 50. születésnap alkalmából a világ számos országában egy új válogatáslemez lát napvilágot KING OF POP címen, melynek egyedülálló különlegessége, hogy minden országban más és más dallistával jelenik meg, melyet az adott országban élő Michael Jackson-rajongók és a zeneszeretők közönség szavazatai alapján állítanak össze. A születésnap KING OF POP – MAGYARORSZÁG KEDVENC DALAI című albumon a magyarok kedvenc Jacko-slágerei hallhatóak majd, melyek a www.slager.hu/mj oldalon egy 3 héten át tartó szavazás eredményeképpen kerülhetek fel a korongra:

1. Billie Jean
2. Black Or White
3. Thriller
4. Smooth Criminal
5. Earth Song
6. Bad
7. Beat It
8. Dirty Diana
9. They Don't Care About Us
10. Heal The World
11. Remember The Time
12. Say Say Say (with Paul McCartney)
13. Dangerous
14. Give In To Me
15. You Are Not Alone
16. Thriller Megamix (radio edit)

A lemez, azon felül, hogy Michael Jackson talán legnagyobb slágereit tartalmazza, tartogat néhány érdekességet is: ez az első olyan Michael Jackson-válogatáslemez, melyre felkerülhetett a Paul McCartney-vel közösen készített Say Say Say című dal, valamint megtalálható lesz rajta a Thriller című album slágereiből készített megamix is, mely eddig még sehol sem jelent meg. Ráadásul a CD az új Opendisc technológiával készül, melynek segítségével a rajongók friss híreket és bónusztartalmakat érhetnek el az interneten keresztül, teljesen ingyen!

Michael Jackson zenéje még soha nem volt ennyire iránnyadó!

Az elmúlt időszakban egyre többen halani Michael Jacksonról, már hónapok óta pletykálnak a készülőfélben lévő új stúdióalbumáról, melyhez Akonnal is felvett egy dalt, de mindenképpen meg kell említeni a

Fall Out Boy és John Mayer által, a Thriller 25. évfordulója alkalmából készített hihetetlenül sikeres Jackson remake-et, a Beat It című slágert, valamint a tinisztár Rihanna Don't Stop The Music című számában hallható samplingt is, mely a pop királyának Wanna Be Startin' Somethin című dalából lehet ismerős. A világon egyre többen fedezik fel újra Michael Jackson zenéjét, melynek köszönhetően újabb és újabb generációk válnak részesévé annak a mítosznak, mely a zenetörténelem egyik legnagyobb sztárját övezi.

50 év és megszámlálhatatlan sláger: a Jackson-story

Michael Jackson mint a Jackson Five szóelő énekes aratta első sikereit testvéreivel, s mindössze tízévesen állt először a nagy nyilvánosság elé. Ekkor már profi előadóművészek számított, aki hangjával, táncmozgásával lenyűgözte a közönséget. 1971-ben készült el a Motown kiadónál első szólóalbuma, a Ben, amellyel szinte egy csapásra berobbant a köztudatba.

Michael számára az igazi sikert az önálló sodás hozta meg a 70-es évek végén, amikor a nagy zenészlegenda, Quincy Jones segítségével 1978-ban megjelent az Off The Wall című nagylemeze, már az Epic kiadó gondozásában. Ez volt a zenetörténelem első olyan korongja, amelyről 4 dal is bekerült az amerikai top tízbe.

1982 végén jelent meg a minden rekordot megdöntő Thriller albuma, amelyet szintén Quincy Jones segítségével készített el, s a Thriller dalhoz tartozó klipet nem más rendezte, mint John Landis. Ezzel a koronggal Michael Jackson a világ legsikeresebb előadójává vált. Mára 104 millió példányban kelt el a lemez, s ez az eladási szám csak feljebb kúszott a februári jubileumi Thriller 25 kiadvány megjelenésével. 1983-ban Michael Jackson lett az első olyan művész, aki ugyanabban az időben uralta az amerikai Billboard rockalbumok, rock kislemezek, R&B-albumok és R&B kislemezek listáját is. Az 1984-es Grammy-gálán egy este 7 díjat nyert, amit se előtte, se utána eddig még senki sem múlt felül.

A következő nagy dobása a Bad című albuma volt 1986-ban. A legtöbb number one szám erről az albumról került ki. A Dirty Di-

ana, Man in the Mirror, a The Way You Make Me Feel, a Bad és az I Just Can't Stop Loving You is listavezető volt az USA-ban és Európában is. A Bad-túró, ami '87-től '89-ig tartott, minden idők legsikeresebb koncerttúréja volt.

1991-ben a Dangerous című albuma hasonló sikert hozott. A Black or White című videoklip ismét robbantott, amely szintén John Landis közreműködésével készült. A Remember The Time-ban olyan sztárok szerepeltek, mint Eddie Murphy, Imane és Michael Johnson. Michael másik klipjében, a Jammen Michael Jordannal, a kosárlabda legnagyobb sztárjával forgatott.

Ezután új albummal 1995-ben jelentkezett. A History dupla korong volt, amelyen 15 újakevert #1 sláger, valamint 15 vadozatú dal volt hallható. A lemez nagy sikernek örvendett az egész világon. A Scream című számát hugával, Janettel énekelte fel, a You Are Not Alone videójában volt feleségével, Lisa Presley-vel szerepelt és ezen az albumon van Paul McCartney dala, a Come Together is.

1997-ben jelent meg a Blood On The Dance Floor album, amely minden idők egyik legtöbb példányszámban elkelt remix lemeze. Az ezredfordulón, 2001-ben jelent meg az Invincible korong, amely ugyan nem hozta meg a várt sikert Amerikában, ám Európában és a világ más tájain a megszokott módon fogyott.

Két szerződéssel is bekerült a Guinness Rekordok Könyvébe: A Guinness Books of World Records szerint minden idők legtöbbet kaszálo reklám embere Michael Jackson, aki a Pepsi Cola-tól 4 reklámért 12 millió dollárt kapott, és minden idők legnagyobb szerződése a szórakoztatóiparban is Michael Jackson nevéhez kötődik. Az egyezséget a 90-es évek elején kötötte meg a Sonyval, s értéke meghaladja az 1 milliárd dollárt.

Michael Jackson nem csak mint szórakoztató, hanem mint üzletember és emberbarát is ismert az egész világon. Egy nemrég készült összesítés szerint kb. 50 millió dollárt ajánlott fel eddigi karrierje során jótékony célokra. Michael minden idők egyik legtöbbet díjazott művésze is, munkásságát nem csak a zeneszeretők, hanem a szakma is elismerte. A zenei elismerések mellett előszeretettel tüntették ki jótékonyági munkájáért is, és az Egyesült Államok éppen aktuális elnökeinél is gyakori vendég volt.

1978-ban alakult Budapestben, a 80-as, 90-es és a 2000-es évek ma is igen népszerű zenekara. Tagjai: Bodonyi Attila, Deák Bill Gyula, Döme Dezső, Fehér Géza, Fejér Géza, Gyenge Lajos, Hárs Viktor, Földes László - Hobo, Körös József, Nagy Szabolcs, Pálmai Zoltán, Póka Egon, Solti János, Szénich János, Tátrai Tibor, Tóth János Rudolf, Závodi János, Zsoldos Tamás. A rock és a blues műfaját művelik, stílusuk a blues-rock és az elektromos blues.

1979-ben közös turnén vettek részt az Omega együttesrel. Szénich János (gitár) 1981-ben, Körös József (gitár) 1982-ben vált ki. Helyükre Bodonyi Attila (szájharmonika) és Tátrai került. Pálmai Zoltán (dob) Döme Dezső váltotta fel. Bodonyi, Deák Bill Gyula és Tátrai távozása után a Piramisból érkező Závodi János (gitár), Tóth János Rudolf (gitár) és Fuchs László (billeentyűs hangszerek) csatlakozott. 1987-ben pályafutásuk egyik kiemelkedő állomásához értek: Allen Ginsberggel közösen léptek fel és készítették lemezt. Miután Závodi kivált, a csapat Hobó, Póka, Döme, Fuchs, Tóth felállásban játszott 1990-ig. Tátrai (Tátrai Band) visszakért az együtteshez, a kilépett Fuchs és Döme helyére pedig Solti János (ex-Theátrum, Generál, Lo-

comotiv GT.) került. 1987-ben a Doors és Jim Morrison tiszteletére önálló estet szenteltek. Szerepeltek a Kopaszkutya c. filmben, melynek hanganyagát akkor nem engedték megjeleníteni, csak 12 évvel később. 1993-ban koncertet adtak a Fradi-pályán, fennállásuk 15. évfordulójának tiszteletére. Póka Egon (basszusgitár) 1995-ben kilépett. 1997-ben megjelent lemezükön Zsoldos Tamás (basszusgitár) nélkül játszottak.

DISZKOGRAFIA

1980 Középeurópai Hobo Blues
1982 Oly sokáig voltunk lenn...
1983 Még élünk
1984 Vadászat
1986 Esztrád
1987 Vándor az úton
1988 Csavargók könyve
1988 Tiltott gyümölcs
1989 Blues az esőben
1990 Tábortűz mellett
1991 Kocsmopera
1992 Férfibánat
1993 Kopaszkutya
1994 Csintalan lányok, rossz fiúk
1995 Vissza a 66-os úton
1996 Vadaskert I.
1996 Vadaskert II.
1997 A nemek háborúja
2000 Gyöngy a sárban
2004 Idegen tollak
2007 Blues egy trombitásért
2007 Senkifalva
2008 Bolond vadászat

SZTÁRVILÁG

A 30 éves Hobo Blues Band új lemeze

Létezik egy lemez, amelyről évtizedek óta folyamatosan beszélnek. A Hobo Blues Band Vadászat című dupla konceptalbuma 1984-ben jelent meg, és az azóta eltelt 24 év bizonyította, hogy a 20. század hazai művészetének egyik kulturális csúcsteljesítménye. Hobo és zenekara, a most 30. születésnapját ünneplő Hobo Blues Band töretlenül járja a saját útját, amelyen előttük még nem járt senki, és követőjük sem akadt eddig. A jubileumot a zenekar a Bolondvadászat című lemezzel teszi a maga részéről emlékeztessé. A Bolondvadászat 35 dalt és 6 bónuszfelvételt tár a hallgatók elé. A dalok a Vadászatról, az azóta megjelent Hobo- és Hobo Blues Band-lemezekről kerültek a Bolondvadászatra a vadonatúj szerzemények mellé, így Shakespeare-songok, Viszockij-dalok és az 1984-ben betiltott Faludy György- és Petőfi Sándor-versek mellett a Kex Zöld sárga című dala is szerepel a dupla CD-n. A lemez felkavaró, megindító, elgondolkodtató; pimasz, buja, kacér; könnyfacsaró és megnevettető; felháborító és elkeserítő; reményt sugárzó és kapaszkodókat nyújtó óriási adag kultúra olyan szövegekkel, amelyekről sokan sokáig és sokat beszélgetnek majd. Vendégként Szűcs Nelly, a Quimby énekes-gitárosa, Kiss Tibor és a Ghymes hegedűse, Szarka Tamás működnek közre.

Hobo Blues Band

A háziállatok himnusza

*A lábosban büszkén rotyog
A tyúk meg a kakas a sok zöldség fölött.
Irul-pirul a malac,
Mikor felfedezi nevét a sülték között.
Nem fél borjú, se üsző:
Minket mesterségesen termékenyítenek!
Mi az ökör végszáva?
A szomszéd tehene is dögöljön meg!
Olimpikon lesz a ló.
A delfin egyszerre több nyelvet használhat.
Kutya sétál az úrben,
Fentről nézi, a többiek mit csinálnak.
Öntudatos a liba,
Egyáltalán nem érzi áldozatnak magát,
Egyedül ücsörög a sütőben,
És epekedve várja Deák Bill Gyulát.
A kivétel a számár:
Ledobta Jézust a buta állat,
Így került a zenekarba,
Most a kandúrral Brémában muzsikálnak.
Jön a nyáj, a konda, a csorda.
Balga bárány béget, bunda lesz a bolond.
Boldogan mennek az ólba.
A hentes még alszik, és dalol a kolomp.*

*A nehéz próbát kiálljuk,
Az emberiséget szolgáljuk.
(Minden vadállat jó útra térhet,
Szolgálhat az emberiséget!)*

Mikszáth Kálmán

A Noszty fiú esete Tóth Marival

(Részlet)

Zách Klárának ama bizonyos esete óta nem volt olyan nagy szenzáció Bontó vármegyében, mint a Szent Sebestyén beli éjszaka. Sőt, ez még különb csemege, mert a régiből csak az egyik fél idevaló (Bontóvár földesura a Rágányosok előtt Zách Félix volt), de most mind a két fél helyi nevezetesség. No, már hallatlan, mik történnek! Nem állhat már sokáig a világ. Korhadt már ennek minden küllője, kereke. Ki gondolta volna arról az angyalképű leányról! Milyen naiv volt, mintha kettőig se tudna olvasni! Oh, Jézuskám, Jézuskám, de nagyot hibáztál, hogy megváltottad ennek a világnak a bűneit. Hadd vesszett volna el mindenestül.

Gyorsan, mint villámlás, úgy futotta be a vármegyét a pikáns hír. Mezernyén, Bontóváron, a falusi kúriákon csak erről

beszéltek. Poharak és kávéscsészék között és mindenütt, ahol ketten-hárman találkoztak. Kiszivárogtak a részletek is mind, mind, okos emberek, leleményes eszű asszonyok összeállították különböző alakba és formába, ahogy az építő-kockákat szokták a gyerekek, szétszedik, összerakják s ki-ki a saját fantáziája szerint épít belőlük.

Onnan kezdődik, hogy Tóth Mari nem jött haza éjjelre a főispánéktól, ahol palotahölgy volt az erdélyi udvarnál. Sokan irigyelték is érte. Ki hitte volna, hogy az udvarból egyenest a chambre séparée-ba kerül. (Szegény Zách Klára is az udvarnál járt rosszul.) Hát várta Tóthné otthon s miután nem jött a leány, nagy nyugtalanságában utána küldte hajnalban hintón az angol társalkodónőjét és Igali uramat, a kasznárt. Eljutnak a

Kedves Olvasó Tanulók!

Noszty Feri, az előkelő, de anyagilag már lecsúszott családból származó léha fiatalember szemet vet a polgári származású, de dúsgazdag Tóth Marira – pontosabban annak mesés hozományára. Az előnyös házasság a Noszty család és rokonsága anyagi helyzetén nagyot lendítene, ezért szinte az egész vármegye (hiszen a hivatalokat a gentry (dzsentri) család tagjai töltik be) összefog a lány behálózása és kompromittálása érdekében. A pikáns eset (Noszty Feri úgy tesz, mintha tényleg együtt töltötték volna az éjszakát, s ezáltal – a korabeli erkölcsi normák értelmében – folt esik a lány becsületén) részletei – a regénynek e fejezetébe nyerhettek bepillantást rovatunkban! – lázba hozzák a szenzációéhes úri közönség tagjait, a legkülönbébb variációk kelnek szárnyra körülükben. A regény – a Mikszáth-szövegek anekdotikus szerveződése értelmében – csattanóval zárul: Tóth Mihály, az atya ugyanis látszólag beleegyezik a becsületmentő házasságba, megrendezik a fényes lakodalmat, de esküvőre nem kerül sor, mert Tóth Mari addigra már elhagyja Magyarországot.

A regény pontosan 100 éve, 1908-ban jelent meg. Van egy érdekes bácskai vonatkozása, sőt: sokan úgy gondolják valóságreferenciája. 1901-ben ugyanis az egész Bács-Bodrog vármegyét „megrázó” botrány tört ki Ómoravicán. Szemző Gyula, a híres bonviván megszöktette a dúsgazdag zsidó kereskedő, Ungár Lajos Piroška nevű lányát. Egészen Bécsig szöktek, ahol azonban az atya és a rendőrség utolérte őket. Az esküvő napját itt is kitűzték, de nem kerülhetett sor rá: az atya válogatott trágárságok közepette kikergette házából az előkelő násznépet. Az esettel tele volt a korabeli sajtó, még Ady Endre is írt róla cikket. Ezeket olvashatta Mikszáth Kálmán is, s motívumait felhasználta regényében.

A közölt fejezet elején Zách Klára történetére tesz utalást az elbeszélő. Zách Klára története Károly Róbert király uralkodásának idejében játszódott: a magyar történelem egyik legszörnyűbb vérbosszúja volt. A krónikáktól Kisfaludy Károly, illetve Arany János opusán át Vahot Imre-ig sokan öntötték irodalmi formába a történetet.

Persze a két leánycsábítás-történet összehasonlíthatatlanul más. Zách Klára tragédiája a középkori törvények világába, a hősi korba visz. A Mikszáth-regény a 19. és a 20. század fordulópontját jeleníti meg időben, hangvétele erősen ironikus: a kor kisszerűségét, az álerkölcsök és hazugságok világát igyekszik leleplezni, nevetségessé tenni.

Olvaszatok el a történetet! Írjátok meg véleményeket! Kutassatok a két történet valóságreferenciái, irodalmi feldolgozásai után! A Gyöngyhalász következő számában közöljük Arany János Zách-balladáját. Addig is élményteli olvasást, kutatást!

Bence Erika

Gyíkig, hát uramfia, a híd el van rontva, azt mondják, nem lehet átkelni. Mit csináljanak? Nosza, hamar valahonnan egy csónakot. Átkelnek a zajló folyamon s egyenest Voglányba tartanak gyalog. Képzeltetni a szegény vérhányós miszt abban a hóban, könnyű cipőben, nehéz bundával a fonnyadt vállain. Bezörgetnek Voglányba: hol a kisasszony? Szerencsére ott van a doktor (mert a tatár princessz beteg), az felvilágosítja őket, hogy a kisasszony jó helyen van, a Szent Sebestyénben, az apja toronyszobájában, az éjjel oda szállásolták el a fiatal Nosztyval, befűtötték a szobájában, aztán átjöttek ide, hát nincs, hála Istennek, semmi baja, most bizonyosan jóízűen alszik.

Igy jutottak aztán a Homlódtyék kocsián a doktorral együtt a Sebestyénbe, ahol a zörgetésre kinyílván az ajtó, előtárult a nevezetes jelenet.

De persze két eleje van ennek s két vége, mint a kiflinek, amit Tóth uram süített valamikor. Onnan is kezdődhetik (s úgyis adják elő némelyek), hogy Homlódtyénak kellett volna Marit hazavinnie, hanem Homlódtyé útközben beteg lett (hiszi egyébiránt a piszi) s éppen Voglány közelében harapott bele a gyomorgörcs, úgyhogy Homlódtyé természetesen kiszállott és azt mondta a kocsi-jukban ülő Nosztynak: „kísérd haza Marit”, és haza is kísérte volna a nemes gentleman, ha lehetett volna; de a Gyíkon a híd természetesen el volt rontva, csodálatos, milyen véletlenek játszanak közbe az élet drámáiban, a szolgabíró, Malinka úr éppen aznap rendelte el a híd megcsinálását (bár véletlenül nem volt semmi baja), s az útbiztos föl is szedette éjjelre. (Gyönyörű kis eset ez, a szolgabíró, mint hajtó az Ámor vadászataiban.) No. Most aztán kezében volt a madárka s vitte Mezernyére, mint a macska a zsák-

mányát... Úgy lesz azonban valahogy, hogy a pintyőke se csipogott valami nagyon.

Micsoda gazdag kincsesbánya nyílt meg ez esettel a rágalmazó, fürkésző, oknyomozó, következtető, boncoló és egybekapcsoló elmék előtt. Pletyka-smaragdok, topázok és sűrű tűző opálok hasadoztak ki az egyes homályos szögletekből. Mikor már kicsodálkozták magukat azon, amin tudtak, azt kezdték feszegetni, amit még nem tudtak. Az szinte még érdekesebb.

– Hát miért nem vette el feleségül, hisz elég gazdag?

– Mert talán nem adták hozzá.

– Hiszen éppen ez a megfoghatatlan, miért nem adták?

– Vagy talán ő, Noszty, nem akarta elvenni – vélték mások –, mert hisz jószántából helyeztette át magát a járásból. Ez arra mutat.

– Ejh, ha nem kellett neki a leány, akkor nem csinálja meg a mezernyei botrányt.

– Hm. Az is igaz.

Ezer meg ezer kérdés merült fel. Vajon hogy jutott hát a Mari szobájába? Meg lehet ebbe bolondulni! A leánynak kellett őt beereszteni. Vagy volt talán egy másik kulcsa is! De ha egy másik kulcs volt, akkor előre készült. És ha előre készült, akkor aztán a híd elromlása is előre kicsinált dolog, valaminek a Homlódtyé megbetegedése – ami ahhoz is ürügy, hogy a doktort eltávolítják Mezernyérről. Sőt ebben az esetben világos, hogy Homlódtyé tudott a merényletről és Malinka hasonlóan. No, ha pedig Malinka tudott, akkor a főispánné is tudott. Ezt Findzsa asszony állította, aki még hozzátette azt is: „mert amit az egyik tud, azt a másik is tudja, de ami én tudok felőlük, azt még eddig senki sem tudja”.

Hopp, milyen új perspektíva megint! Ha a család is tudott róla, hisz akkor az nem egy futó pásztoróra kedvéért történet, ez ki van zárva, ezért nem mentek volna bele ilyen rút cselekedetbe, itt nagy főbenjáró okoknak kell meglapulva lenniök valahol alul, valahol mélyen az esemény mögött, azért tehát csak ázni, ázni, egyre ázni, míg a bánya mélyéből kihozzatnak.

Addig is azonban a kívülről jövő apróságokat is és értesüléseket is szorgalmasan fölcsipegették, hogy Noszty Ferenc még akkor reggel egyenest a járásba vonult, mint a menekülő bűnös, sehol meg nem állva, csak éppen tíz percre Bontóváron, ameddig a „Kék Golyó”-nál megreggelizett, ahol Klementy szerkesztővel beszélgetett (mert az az imposztor is mindenütt kivirít), továbbá, hogy Tóth Mihály aznap jött haza valami

hosszabb útról és amióta megtudta Igalitól a történeteket, senkihez se szól, senkit látni nem akar, bezárkózott a szobájába, ül az esztergánál és hajtja-hajtja a kereket éjjelnappal, az ételt is csak úgy az ajtón teszik be neki egy kis asztalkán, de csak annyit eszik, mint egy kanári, vagy annyit se.

Hogy ím annyit súgtak-búgtak minde-nütt, immár a Klementy lapja sem hallgathattott s megjelent a „Csaváros ésszel kifundált szerelmi kaland” címen az egész esemény leírása nemes diszkrécióval, csak a kezdőbetűkkel jelezve a szereplőket és némi tapintatos körülírással, hogy „amint Mezernyérről írják lapunknak”. N. F. úr, egyik szeretve tisztelt országgyűlési képviselőnk fia, ki a megyénél is jelentékeny állást foglal el, egy idő óta élénken udvarolt T. M. kisasszonynak, egy Amerikában saját ernyedetlen szorgalmával nagy vagyont szerzett, előkelő polgár és nagybirtokos szép leányának stb.

A terjengős közleményt nem annyira a tények előadása tette nevezetessé, hiszen a tényeket már mindenki ismerte, inkább a mártás okozott feltűnést. És volt abban tendencia is elrejtve, amely többé-kevésbé a Noszty malmára hajtotta a vizet (nem volna csoda, ha kisülne, hogy ő maga sugalmazta). Az szaladt itt ki a tollból, hogy a T.-család már régebben észrevette, sőt ápolta a fiatalok közt szövődő gyöngéd viszonyt, abban a hitben, hogy Hymen rózsaláncához fog vezetni, úgy, hogy a sajnálatos eset is egyike azoknak a felfricskázásoknak, melyekben a modern kor egyik legsivárabb nyavalyája, a fölfelvaló kapaszkodás részesül olykor a nemezis részéről, mivelhogy (és most már nemcsak balra sújt, hanem jobbra is sújt a fényes és igazságos toll) a nagyralátó dzsentri úrfi laza, kaszinói erkölcsivel csak a rózsza letépésére gondolt. Végezetül egy kicsit megpiszkálta Malinka h. szolgabírót is, írván, hogy hírlík (s ő csak fenntartással közli), miszerint a szolgabíró azért rontatta volna le a rekettyési hidat azon éjjelen, hogy nagyúri kollégáját ibolyafaló „stikli”-jében segítse, de ez majdnem hihetetlenül hangzik. Egyébiránt juvenus ventus – fejezi be egy bölcsnek nyugalmával –, Boccaccio óta mindig történetek effélék, s mint ilyen esetben többnyire, most is különféle következmények várhatók.

No, ebben igaza volt Klementy úrnak. Az első következmény az lett, hogy Igalí uram, aki hízott kocákat hajtott be Bontóvárra eladni, azon melegiben találkozott vele a sörházban s egy bikacsékkel úgy elverte a közleményért, hogy hordágyon kellett hazavinni s két lesütött szemű apáca borogat-ta egész éjjel.

Microsoft Office 2007 megfizethető áron!

A Microsoft Office 2007 Otthoni és iskolai dobozos változata most (a „szomszédban”) igen kedvező kombinációban, és főleg: igen kedvező áron kapható, méghozzá a számunkra különösen érdekes magyar változatban. A hír tehát így hangzik: Microsoft Office 2007 Otthoni és iskolai dobozos változat 34 990 Ft helyett, akciós áron mindössze 15 990 Ft-ért (ami kb. 66 euró, azaz mintegy 5100 dinár) kapható, s ez az ár az áfát is tartalmazza.

Tehát: a megtakarítás óriási!

Lássuk, mit mond a gyártó?

A megszokott lenyíló menüket feladat-orientált elrendezésű, szalagfelhasználói felület váltja. A fontos új szolgáltatásokkal bővült programok hatékonyabb munkavégzést tesznek lehetővé, az új grafikai motornak és az arra épülő számos sablonnak köszönhetően izléses, egységes kinézetű dokumentumok hozhatók létre, látványos grafikonok, prezentációk készíthetők mindössze néhány perc alatt.

Az Otthoni és oktatási (családi) változat a következő alkalmazásokat tartalmazza:

- * Word 2007 szövegszerkesztő
- * Excel 2007 táblázatkezelő
- * PowerPoint 2007 bemutatókészítő
- * OneNote 2007 jegyzetkezelő, adatgyűjtő

A licenc 3 számítógépre érvényes, semmilyen kereskedelmi, nonprofit vagy bevételközpontú üzleti tevékenységhez, illetve állami szervezet által nem használható! A termék egy dobozos szoftver, amely az

OEM-ekkel szemben korlátlan számú újratelepítést tesz lehetővé, akár a számítógép cseréjét követően is!

De mit mondanak a felhasználók?

Baki László véleménye: Végre kiadtak egy otthoni felhasználóknak is elérhető változatot az Office-ból! Kb. egy hónapja használok, és teljesen elégedett vagyok vele, bár az új szalagfelhasználói felületet szokni kell. Az „elő minta” szolgáltatás nagyon jó, emiatt azonnal megszerettem a programot.

Földink, Horváth-Militicsi Attila véleménye: Egy felhasználó nyilván nem tudja megítélni, hogy mennyit ér egy szoftver, legfeljebb azt, hogy neki megéri-e annyit, amennyiért adják, vagy sem. Ez igaz – de ha nekünk felhasználóknak nem éri meg (nem vagyok az egyedüli) csak azért, mert Amerikából jött valami – a gyártó bezárhatja a gyárat. Ő függ mitőlünk, s nem fordítva. Egyszerűbben mondva: Bár felül a gálya s alul a víznek árja, azért a víz az úr!

Spányik Balázs szakíró véleménye: A Microsoft most először teszi elérhetővé a legfontosabb Office-alkalmazásokat az otthoni felhasználók számára nagyon kedvező áron, ráadásul 3 gépre telepíthető változatban. Szerintem ez egy üdvözlendő, pozitív lépés.

Horváth-Militicsi Attila véleménye: Az Office-t már a kezdetek kezdetétől haszná-

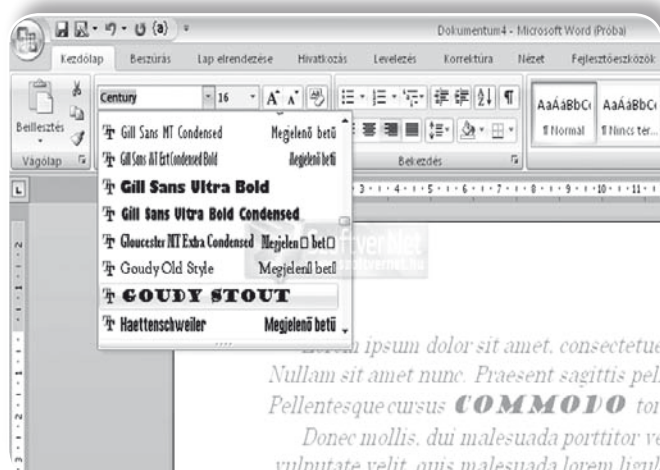
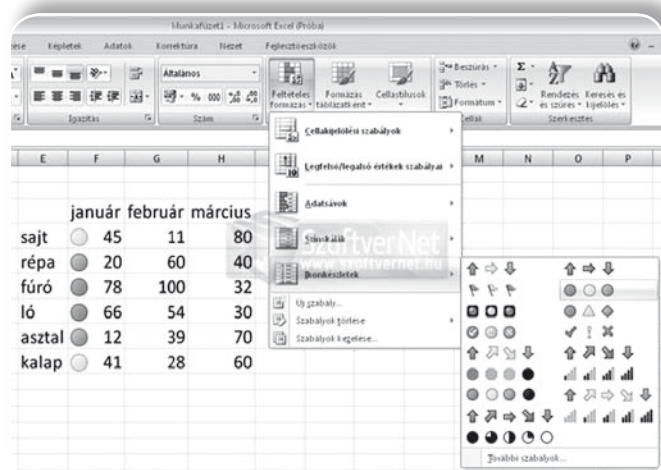
lom. Idáig használtam 3.0, 3.1, 3.11 (ezek szerintem a Windows verziószámai, de mind egy – a szerk. megjegyzése), 95-ös, 96-os, 97-es, 98-as, 2000-es és 2003-as változatait angol, francia, holland, spanyol, portugál, magyar, horvát, szerb és héber nyelven. Bizonyos előnyei vannak az Open Office-szal szemben, de a túlságosan magas árak (itt Délvidéken a 2003-as teljes változata 48 500 dinárba kerül, vagyis 160 050 forint!) mind jobban csökkentik vevőinek számát. Minek nekünk például egy gázgyár, ha alig 5%-át vagyunk képesek felhasználni? Ezért jobb az Open Office-t használni akár Windows-os akár Linux-os változatában. Ugyanez a véleményem a Windows meghajtóprogramról (talán operációs rendszerről? – a szerk. megjegyzése) – a Vista teljes változata közel 600 eurós áron kapható. Pedig úgy a Windows, mint az Office a gyakorlatban alig érnek többet 50-60 eurónál.

És mit szólunk mi ehhez?

A hír szent, a vélemény szabad! Kinek a pap, kinek a papné...

Itt kapható:

http://shop.pcworld.hu/index.php?main_page=product_info&cPath=67&products_id=396

UTAZZ VELÜNK!

A bécsi Ring: körötte, utána, mögötte

Ausztria fővárosa, Bécs mindig is vonzotta a turistákat, a mindenre kíváncsi idegeneket. Sok a városban a látnivaló, ennek nagy része éppen a tágabb értelemben vett városközpontban található. Fekvésének köszönhetően pedig a bécsiek Nagykörútja, a Ring lett az osztrák fővárosnak az az utcája, amelyet mindenki – gazdag és szegény, fiatal és öreg – egyaránt a leggyakrabban érint...

„Amint a Belváros valamely szűk utcájából, vagy akár a Mariahilferstrasse, az Alserstrasse vagy a Währingerstrasse felől érünk ki a Ringre, rögtön érezzük, mennyivel tisztább, hűvösebb, frissebb a levegő” – Reinhardt E. Petermann kilencvenöt évvel ezelőtt vetette papírra e sorokat. És most jöjjön a klasszikusan modern Ring, pontosabban, ami mögötte, mellette van.

Az északi Ring mentén lakott Sigmund Freud, a pszichoanalízis atyja. 1891-ben költözött a Berggasse 19. második emeletére, az épület hat háztömbnyire található a Ringtől, és egészen 1938 június negyedikéig lakott itt, amikor is az egész családjával együtt Londonba költözött. Egykori lakása ma a Freud Múzeum (októbertől júniusig 9–16 óra). Igazi záróköhely annak ellenére, hogy Freud szinte mindent magával vitt, amikor elköltözött. Kalapja, kabátja és sétatálcája, egy 1930-as filmfelvétel és az eredeti berendezéseiben megőrzött előszoba számít a múzeum különlegességei közé.

A Fürstengasse egyik hátsó utcájában eldugva, három háztömbnyire a Freud Múzeumtól, található a barokk Palais Liechtenstein (keddtől vasárnapig 10–18). A palotában kapott helyet a bécsi Museum Moderner Kunst (Modern Művészetek Múzeuma). Hatalmas kollekciója olyan művészek műveiből, áll mint Picasso, Kokoschka és Kupka. A kiállított művek a pop-arttól egészen a Wiener Aktionismusig ívelnek, ez utóbbi Bécs sajátos, hihetetlen agresszív

performance művészeti irányzata az 1960-as évekből.

A keleti Ring mentén Bécs legnépszerűbb turisztárványossága a világos színekben játszó Hundertwasserhaus (Hetzgasse a Schwedenplatz metróállomástól), a keleti Ring legelőkelőbb területét foglalja el. A mindig felemás zoknit hordó művész saját filozófiáját követve, mármint hogy „az egyenes út istentelen”, átalakított néhány önkormányzati épületet a Löwengasse és a Kegelgasse sarkán, érdekes, gyerekes, rendezetlen stílusban, ami igencsak felkeltette a városlakók képzeletét. Manapság a kíváncsiskodók tömege csönget ide be, csak azért, hogy megnézhesse az extravagáns épületet belülről. Ezért Hundertwasser átellenben tervezett egy bevásárlóarkádot, ez a Kalke Village, itt minden, ami a Hundertwasserre jellemző megtalálható.

A Donaukanal (Duna-csatorna) másik oldalán, amely a központtól keletre fut, fekszik a Leopoldstadt, ez volt a második világháborúban a bécsi zsidóság gyűjtőhelye. A kerület fő attrakciója a Prater (Praterstern metrómegálló), ez a hatalmas terület kilométereken keresztül húzódik a csatorna és az igazi folyó között. Korábban királyi vadászterület volt, de II. József megszüntette, és parkot nyitott mindenki számára. A kalapos király maga is gyakran sétálgatott itt, és egyik rendeletében megtiltotta, hogy alattvalói tisztének megfelelően köszöntsék ebben a parkban. Az északi végében a Riesenrad (novembertől karácsonyig naponta 10–18 óráig) a hatalmas kerék már fontos szerepet kapott Carol Reed nevezetes, a háborús Bécsről idéző filmjében, a The Third Man-ben (A harmadik ember).

A déli Ringtől délre, a Schwarzenbergplatz mögött (egy megálló a 71-es villamossal, vagy rövid séta a Rennwegig) található a Belvedere, az osztrák uralkodók téli palotája. Savoyai Eugén megbízásából Lukas von Hildebrandt építette 1714 és 1723 között. Az

épület két részből áll, a szerényebb Unterer Belvedere és az Oberer Belvedere, a két rész egymástól körülbelül 500 méterre fekszik, és csodálatos kert választja el. Most az egész palota az Österreichisches Galerie otthona (keddtől vasárnapig 10–17 óra). Klimt, Schiele és Kokoschka és még sok más művész műveit állítják itt ki, a leghíresebbek mindegyike kapott egy-egy szobát.

A Belvedere mögött, a Südbahnhof körüli térség különlegessége a balkáni hangulat, a nemzetiségi éttermek és bárók rendszeres találkahelyei az ausztriai nemzetiségeknek és az emigránsoknak. Ahogy az út a Südbahnhof-tól délkeletre vezet a Schweizer Garten keresztül, itt található a Heeresgeschichtliches Museum (Hadtörténelmi múzeum, pénteket kivéve naponta 10–16 óra), itt az osztrák hadsereg fegyvereit, egyenruháit, kitüntetéseit tekintheti meg a látogató. A leghíresebb kiállítási tárgy az a Gräf & Stift nyitott tetejű autó, amelyben Ferdinánd trónörökös és felesége Sophie Chotek utazott Szarajevóban 1914 júniusában, a gyilkos merénylet pillanatában. A trónörökös véres uniformisa, amelyen láthatók a golyó ütött lyukak, ugyancsak kiállítási tárggyá züllött.

Innen tíz percnyi sétára, a 71-es villamossal a Schwarzenbergplatztól terül el a St. Marxer Friedhof, korábban Bécs első számú temetője. Az árnyékos fák között haladva, a gyönyörű sírkövek alatt oly hírességek nyugszanak, mint például Mozart. Egy emlékmű, egy törött oszlop kerubbal jelzi a területet, ahol a komponista nyugszik.

Bécs legnagyobb temetője a Zentralfriedhof (Központi temető). Itt a neves bécsiek foglalkozás szerint rendszerezve nyugsznak... Beethoven, Schubert, Brahms és a Strauss család síremléke a kettes kapu mögött található, kicsivel beljebb, balra a központi úttól. Schönberg feltűnően modern sírkövét elkülönítették, sírja Bruno Kreisky, Ausztria korábbi kancellárjának nyughelye mellett található.

A Ring mentén – séta közben – érdekes lehet betérni egy pompás vagy csak hangulatos kávéházba. Bécs híres otthona a hagyományos kávéházaknak, melyek ebédre épügi alkalmasak, mint a délutáni kávézásra vagy a késő esti kikapcsolódásra, ám a Ring mentén állók a turistákra specializálódtak: nagyon drágák.

A szappan reneszánsza

Szinte hihetetlen, de a legrégebbi szappanrecept háromezre éves. A Tigris és az Eufrátesz partján még olajból és hamuszírból főzték a tisztálkodószert. Nem sokkal később elkészült az első gyógyszappan, amely sőt, különféle olajokat és sört tartalmazott. A régi görögök agyagból, a rómaiak pedig bablisztból és szódából alkottak masszát, amit borral itattak át. Ez utóbbi nem volt éppen kellemes illatú, mint ahogy az a szappan sem, amelyet a magyar falvakban főztek sertésszírból és bőrkéből.

Hatalmas fejlődésen ment keresztül az utóbbi években a tusfürdők piaca, méghozzá a szappanok rovására. A gyártók újabb és újabb termékei háttérbe szorították a régóta kapható klasszikus tisztálkodószereket. A divatos folyékony szappanok sok fürdősobában felváltot-

ták a hagyományos, szilárd állagú szappanokat, pedig semmivel sem képesek többre azoknál.

Az egyik legelterjedtebb tévhit, hogy a szappan szárítja a bőrt, emiatt a legtöbben csak kézmosásra használják. Léteznek azonban olyan, természetes anyagból előállított különleges szappanok, amelyek a tökéletes tisztító hatás mellett az egyes bőrtípusoknak megfelelő ápolást is garantálják. A választékban minden bőrtípusú ember megtalálja a neki megfelelő.

Zsíros, pattanásos bőrűek használnak élesztős vagy bergamottos szappant, ezek hatékonyan szabályozzák a faggyútermelést.

Száraz bőrre ideális a mandula- vagy kukoricaolajos, hársfavirágos készítmény, amely hidratál és gyengéden tisztít.

Érzékeny bőr ápolására kamillás és levendulás szappanfajtákat ajánlunk, ezek nyugtató hatásúak és nem irritálnak.

A „dörzsiszappanok” a bennük található apróra őrölt növényi anyagoknak köszönhetően nemcsak tisztítják, hanem radírozzák is a bőrt.

A természetes anyagokból készült, illatos szappanok az aromaterápia által az orrunkat is kényeztetik, a bennük lévő hatóanyagok ellazíthatnak, felfrissítenek.

Koncentrált égi energia

A természet döbbenetes erőket állít csatasorba időnként, az ember pedig sokszor apró porszemmé lesz, amikor szembe találja magát velük. A meteorológiai szakkifejezések között a „pusztítás” szóra számtalan fogalmat találunk. Mi azonban, ha az égbe tekintünk, legtöbbször szerencsére nem látunk mást, mint felhőket, esőt, legfeljebb jégesőt. Hálásak lehetünk, a világ más tájain ugyanis az ég sokszor nem ennyire türelmes az alatta élőkkel.

Amikor szinte minden légköri energia egyetlen pontban egyesül, azt úgy hívják: tornádó. A jelenséget úgy képzelhetjük el, mint egy viharfelhőből a földre nyúló széltilócsért, amely önmaga tengelye körül forog. Átmérője néhány métertől akár másfél kilométerig is terjedhet. Forgássebessége elérheti akár az óránkénti ötszáz kilométert is. Összehasonlításképpen: ilyen sebességgel haladva egy Formula-1-es autót is játszva lehagyunk.

A tornádó születéséért a supercella felelős. Ez a ritka légköri jelenség tizenöt-húsz kilométer átmérőjű felhőrendszer, erős, forgó mozgást végző zivatar. Ha több órán keresztül

fennmarad, tornádót képes okozni. Supercellát sokszor láthatunk Magyarországon is. Félelmetes, ugyanakkor gyönyörű: hatalmas, örvénylő felhőkolosszus, amelynek teteje üllőként szélesedik ki, közel az utasszállító repülőgépek repülési magasságához. Belsejében gyakran villámlik, kivilágítva belülről a felhőket.

A tornádót szinte lehetetlen megmérni, ugyanis alig van olyan mérőeszköz, amelyet a találkozás pillanatában ne törne darabokra. Ez az oka annak, hogy a forgószelel kapcsolatos ismereteink még mindig hiányosak, és az előrejelzés is gyerekcipőben jár. Ezeket a viharokat az általuk okozott károk alapján osztályozzák az amerikai Theodor Fujita meteorológus-professzorral elnevezett Fujita-skála segítségével. Ezen F0-tól (alacsony szélsébségű tornádó) F5-ig (különösen nagy erejű tornádó) terjed a forgószelek besorolása.

Mit épített Daidalosz?

Híres mesterembere a regéknek, tehát sok mindent épített, sőt szobrokat is faragott. Fő műve kétségtelenül a krétai labirintus, amelyben a bikafejű, embertestű szörnyet, a Minótauroszt tartották fogva, de épített Knósszoszban tánctermet Ariadnének, templomot Apollónak, számos szép épületet és tucatsszám alkotott márványszobrokat is. Ezenkívül számos találmány, trükk és ravasz ötlet fűződik a nevéhez. A régi görögök még a fúró feltalálását is neki tulajdonították. Ariadnének is ő tanácsolta, hogy egy fonalgombolyag segítségével mentse ki Thészeuszt a labirintusból. Ezt meghallva viszont őt magát záratta a labirintusba Minosz király, mégpedig fiával, Ikarossal együtt. Daidalosz azonban tollakból szárnyat készített mindkettőjüknek, így apa és fia kiröppent börtönéből. Maga Daidalosz meg is menekült, fia viszont a tengerbe zuhant, mivel apja óvása ellenére túl közel repült a Naphoz, így megolvadt a szárnytollait összetartó viasz.

(-t-)

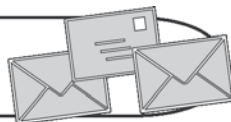

**Viman Sanela,
Dudás Csaba
és Sebők Viktória**

Perović Isidora

MIZUJS?

Megfestem a saját országom és Neked ajándékozom

Ez volt a mottója az oroszországi Novozybkov városkában meghirdetett nemzetközi jellegű képzőművészeti fesztiválnak. Az 1500 gyermekmunkából, melyek Fehéroroszországból, Bulgáriából, Ukrajnából, Magyarországról, Olaszországból, Indiából, Indonéziából, Kínából, Szerbiából, Romániából, az USA-ból és Oroszországból érkeztek, a zsűri kiválasztott 1400 alkotást. Ezeknek az alkotói elnyerték a Fesztivál Győztese címet. A szabadkai EmArt műhelyből a következő tanulók

tudhatják magukénak ezt a címet: Sebők Viktória, Ilić Gabriella, Pavlović Eszter, Perović Isidora, Szabó Katalin, Zita Renáta, Dudás Csaba, Viman Sanela és Bózsits Tímea. Gabriela, Csaba, Sanela, Isidora és Katalin munkája helyet kapott a katalógusban is.

GME

Zita Renáta

Zentagunarasi hírek

Július végén az Október 18. iskola udvarában néptánc tábor volt. Három csoportban folyt a munka. Az első csoportban a kezdők voltak, dél-alföldi táncokat tanultak. A középhaladók gömöri, a haladók pedig szatmári táncokkal ismerkedhettek meg. Az egyhetes táborban kézműves foglalkozásokat is szerveztek, esténként pedig tánc házában buliztak a résztvevők. Az utolsó nap a táborozók bemutatták a szülőiknek, hogy mit tanultak az egy hét alatt. – **Dudás Dominika**

A faluban augusztus 23-án és 24-én rendezték meg a VII. Újkenyér ünnepet. Pacséról, Gunarasról, Tornyosról, Bajsáról, Igarról, Kárásról, Mártélyról és Szentestéről érkeztek vendégek. Szombaton sportesemények voltak. A zentagunarasi csapat kosárlabdában második helyezést ért el. Este koncertre várták a látogatókat. Vasárnap kenyérszentelő mise volt. Ezt főzőverseny követte, a gyerekek pedig az aszfaltra rajzolhattak és kipróbálhatták a mászófalat. Este kultúrműsorral ért véget a rendezvény. Szeptember 11-én a tűzoltó otthonban egy vacsora keretében tárgyalták meg a szervezők a rendezvényt. Sipos Hajnalka, a helyi közösség titkára köszönetet mondott azoknak, akik segítettek a szervezésben és a lebonyolításban. Hozzátette, hogy jövőre is ilyen szép számban és lelkesen dolgozik majd a falu népe a VIII. Újkenyér ünnepség sikerének érdekében. – **Zabos Anita, Ali Nikolett, Csabai Dorottya**

Az önképzőköri szeptember 9-én tartotta meg alakuló ülését. Megbeszélték az évi mun-

katervet, amelyben többek között a Jó Pajtás tudósítása, versenyeken való részvétel, műsorok szervezése és lebonyolítása is szerepel. – **Homolya Evelin**

Szeptember 14-én a topolyai tó partján futó- és bicikliversenyt tartottak A boldogabb gyermekkorért mottóval. A zentagunarasi iskola tanulói is részt vettek ezen a rendezvényen és szép eredményeket értek el. A futók 12 jó helyezést hoztak haza, a kerékpárosok pedig a 3. helyen végeztek. – **Fekecs László**

Megtartotta első ülését az iskola diákpármentje. Megbeszélték az évi terveket, valamint azt, hogy milyen újításokat kellene bevezetni az iskolai szabályzatba, vagy esetleg valamit kihagyni abból. A parlament új tagokat választott a hetedik és a nyolcadik osztályból. Ezek a következők: Ali Nikolett, Nagy Edina, Horvát Ákos, Solti Nikolett, Bata Viktória és Slajher Edvárd. Az új elnök Horvát Ákos lett. Az én feladatom vezetni a naplót, és képviselni diákársaimat. – **Horvát Ákos**

Az idén van Karinthy Frigyes halálának 70. évfordulója. Ebből az alkalomból a tanulók falüjséget készítenek, és lehetőségeik szerint műsort is rendeznek az emlékére. – **Dzsunja Andrea**

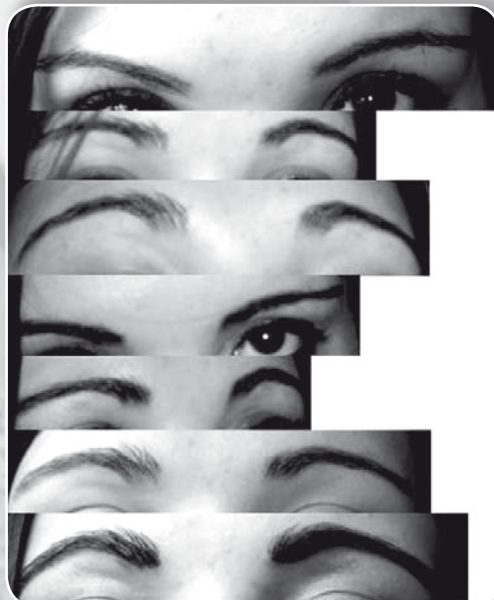
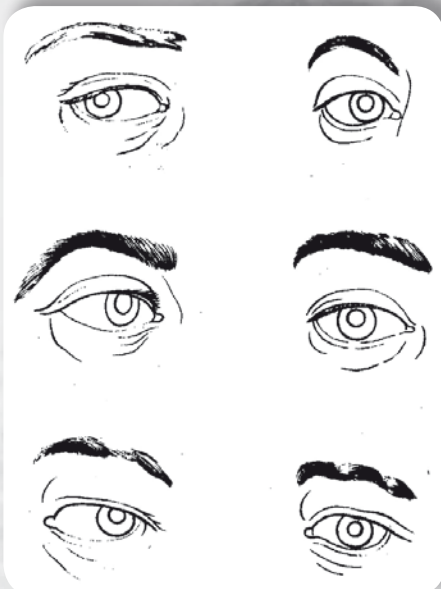
A szabadkai Népkör a tavasz folyamán pályázatot hirdetett a reneszánsz jegyében. A zentagunarasi tanulók közül Fekecs Boglárka és én Mátyás királyról írtunk. Meghívást kaptunk egy kétnapos kirándulásra. Boglárka a pályázaton harmadik helyezett lett. – **Zabos Anita**

A foci a mindenem!

Az én kedvenc időtöltésem a futballozás. 2006 óta járok focira, Ozsvár Tihamér az edzőm. Eddig 48 meccsen vettem részt. Ezalatt az idő alatt nagyon sok gyerekekkel ismerkedtem meg. Hatszor voltam csapatkapitány. Szeretek meccsre járni és edzésre is. Egyszer kaptam egy sárga lapot, mert kirúgtam az ellenfél lábát. Erre az egyre nem vagyok büszke. Voltam már focizni sok helyen, például Tornyoson, Tavankúton, Palicson, Topolyán, Pacséron, Zentán, Zlatiboron stb. Egyszer a csapattal zentai támogatónk hétvégi házában voltunk, ahol sokat lábtetiszeztünk, horgásztunk a Tiszán, bújócskásztunk, fogócskásztunk, sőt még egy kis tutajt is csináltunk. Eddig még csak két gólt sikerült szereznem, de remélem, hogy még sokat fogok rúgni. Híresebb csapattal is mérkőztünk már: a bátaszekiek voltak. Az eredmény döntetlen lett a rendes játékidőben, ezért 11-esekkel próbáltuk megszerezni a győzelmet. Sajnos így sem sikerült eldönteni, melyik csapat a jobb, ezért az edzők megegyeztek a döntetlenben. Remélem egyszer majd én is olyan jó játékos leszek, mint példaképem, Ronaldo.

**Kozma Róbert, 5. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Mutasd a szemöldököd!

Az arcdiagnosztika és a keleti arcelemzés tudománya szerint a szemöldök formája, dúsága és más jellemzői sok mindent elárulnak a viselőjük személyiségéről is.

Nézz a tükörbe, és szemöldököd megmondja te milyen vagy.

A **sűrű szemöldök** gazdája bőséges életenergiával rendelkezik, erős egyéniség, aki jó kapcsolatban van az ösztöneivel.

Az **alacsonyan fekvő szemöldök** félénk, zárkózott, befelé forduló, introvertált embert jelez, aki igyekszik megfelelni a kívülágnak, és kerüli a konfliktusokat.

A **magasan húzódo szemöldök** gazdája távolságtartó. Az ilyen ember kínosan ügyel arra, hogy megtartsa a három lépés távolságot, és egyáltalán nem szereti, ha megérintik; kerüli a tömeget.

A szemöldök lehet egyenes vonalú, ívelt, esetleg megtört.

Az **egyenes szemöldök tulajdonosa** hajlamos érzéseit a gondolkodás racionalitása alá rendelni.

A **dús, alacsonyan fekvő szemöldökű ember** olyan, mintha egy bokor mögül figyelne. Az ilyen ember inkább cselekedni szeret, mint beszélni. Sokszor azt hiszik róla,

hogy érzéketlen, hideg ember, de ez nem igaz: inkább óvatos.

A legtöbb férfinak többnyire egyenes vonalú a szemöldöke. A hölgyek többségének **ívelt a szemöldöke**: az ív hajlékonyabb, rugalmasabb, nyitottabb jellemet sejtet, ezek egy hölgy számára kívánatos tulajdonságok. A **magasra ívelt szemöldök** tulajdonosának lételeme a dráma, a mozgalmasság, az érzelmi viharosság.

A **tört vonalú szemöldöknek** hagyományosan különleges jelentőséget tulajdonítanak: az ilyen ember tehetséges, jó kézügyességű, jó fantáziával megáldott személy, aki alkotásban bontakoztatja ki önmagát.

Minden archoz más szemöldök illik

A tökéletes, egyéniségünkhöz méltó formát aprólékos munka megtalálni, de megéri.

Kerek archoz minél laposabb szemöldök passzol.

Szögletes archoz fülközép felé mutató szemöldök.

Hosszúkás archoz pedig lefelé ívelő szemöldök illik.

„Kedves Bizalmas sorok!

A tanév kezdete óta teljesen bele vagyok zúgva egy srácba, aki mellesleg nagyon jó barátom. Szuperul megértjük egymást. Az én gondom az, hogy mindennek ellenére, mindig másik lányokra hajt és azokkal szórakozik. Nem tudom, miért nem látja, hogy számára én vagyok az igazi?! Mindig együtt vagyunk, jól megértjük egymást, jól érezzük magunkat egymás társaságában, biztosan érez is valamit irántam! Ugye? Kérlek, adj tanácsot, mit tegyek?

Love”

Válasz:

Kedves Love

Sajnos, most a saját bőrödnön tapasztalhatod, hogy az életben nem megy minden úgy, ahogyan elképzeljük és szeretnénk, habár kívülről tökéletesnek látszik a dolog. Az érzelmek és az emberek közötti viszonyok sokszor kifürkészhetetlenek és igencsak bonyolultak. Lehet, hogy ebben az esetben a fiú benned csak a barátot látja, hisz eddig főleg barátok voltak. Jó lenne megtudni, hogy mit is érez igazából irántad a fiú. Ahhoz pedig napvilágra kell hoznod a saját érzéseidet iránta. Ha ezt megteszed, tisztán fogod látni a dolgokat és megtudod, hogy milyen irányba fejlődik a köztetek lévő viszony: felfedezi-e magában irántad a szerelmet, vagy marad a barátság mellett. Ne feledd, hogy a pakliban benne van annak a lehetősége is, hogy megszakad vele a kapcsolatod. Mi mindenképpen szorítunk neked!

„Kedves Bori Mária!

Tizennégy éves vagyok, és már néhány hónapja járok egy fiúval, akivel az utóbbi időben nem érzem jól magam, mondhatom az idegeimre megy. A háttérben az áll, hogy még mindig szeretem az előző fiúmat, sehogy sem tudom elfelejteni. Most nem tudom, mit tegyek: nem akarok kibékülni a régi fiúmmal, mert nagyon megbántott, ugyanakkor nem tudok mit kezdeni a mostanival, akit igazából nem szeretek. Nagyon jó srác, kedves, lesi minden kívánságom, csak unat! Kérem, segítsen! Mit tegyek!

Emma”

Válasz:

Kedves Emma!

Nagyon jó lenne, ha előhívnád magadban a rossz érzéseket, a fájdalmat, amit az előző fiú okozott neked, mert csak így tudatosulhat benned, hogy te is ilyen érzelmeket váltasz ki a mostani fiúdban. Megbántod, fájdalmat okozol neki azzal, hogy nem vagy iránta őszinte, és az orránál fogva vezeted. Biztos, hogy érzi, valami nincs rendben köztetek, csak nem tudja, hogy mi, és így nem tudja orvosolni a dolgokat. Eljött az idő, hogy szakíts vele, hogy mind a ketten továbbindulhassatok, mindenki a saját útján. Adj magadnak időt, hogy helyére kerüljenek az érzelmeid mind a két fiúval kapcsolatban. Addig is barátkozzál kötetlenül fiúkkal, lányokkal, és biztos vagy benne, hogy nagyon gyorsan a harmadik fiú iránti szerelem tölti meg a szívedet.

„Kedves Bizalmas sorok!

Kérlek, segíts! Volt három barátnő K., L. és É. Ők voltak a világ legjobb barátnői! Most csak K. és L. barátkoznak, É. mintha nem is létezne számukra. Csak egymással vannak elfoglalva a szünetekben, iskola előtt és után. Állandóan együtt lógnak! É. Nagyon magányosnak érzi magát, még akkor is, ha mindenkivel jóban van az osztályból. Úgy érzi, sose lesznek olyan jó barátnői, mint amilyenek K. és L. voltak. Mi tegyen É.?

Help”

Válasz:

Kedves Help!

Annak ellenére, hogy É. ebben a pillanatban nagyon rosszul érzi magát a bőrén, csalódott, magányos, mégis az egészben van valami jó is. Mi az? Az, hogy időben kiderültek a dolgok. Tudnotok kell, hogy a barátság sosem tart örökké. Az életünk folyamán mindenki állandó változásban van, és időnként újraértelmezzük a viszonyainkat másokkal. Ilyenkor kiderülhet, hogy a barátnőnk nem is barátnőnk már, hisz semmi közös nincs már köztünk. Átrendeződtek köztetek a viszonyok, és ezért nem kell haragudni sem rájuk, sem önmagadra. Adj magadnak egy kis időt. Lehet, hogy a régi kerékvágásba kerülnek a dolgok, de az is lehet, hogy miután elsirattad, meggyászoltad a barátságokat, új ismerősökre, barátokra is szert teszel. Addig is foglalkozz másokkal is. Biztos, hogy akad majd a jövőben egy-két jó barát még, olyan, amilyenek a jó barátot megálmodtad.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizennégy éves lány vagyok. Volt egy szerelmem, akivel szakítottunk, aztán újra kibékültünk, aminek újra szakítás lett a vége. Most járok egy másik fiúval, akit nagyon szeretek, mindent megtennék érte. A gondom az, hogy nemrégiben fölhívott az „ex”, hogy dumálni szeretne velem. Azóta is állandóan hívogat és találkozni akar, elhalmoz ajándékokkal. Mintha nem tudna elengedni. Mond meg, mit tegyek?!

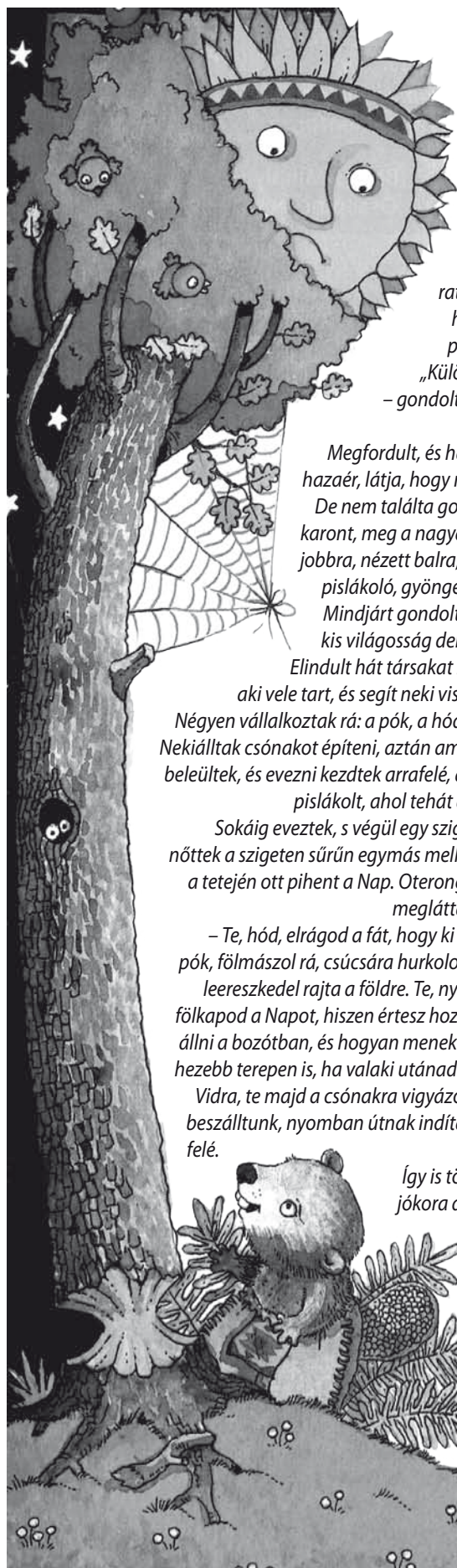
Mimi”

Válasz:

Kedves Mimi!

Az az igazság, hogy te sem fejezted be még a köztetek lévő történetet, mert ha így lenne, akkor most nem dumcsiznátok egymással, hanem csak az új fiúdnak élnél, rajta kívül senki sem létezne. Te sem engedted őt el, sőt nem tudod azt sem, hogy melyiket akarod igazából. Ha annyira csábít téged a régi fiú, akkor próbáljátok meg még egyszer, újra. De azt jól gondold át, hogy mit veszítesz, ha szakítasz a mostani fiúddal. Nehogy aztán meg hozzá húzzon a szíved! A legjobb lenne, ha mind a kettőt félretenné, és kívánnád, amíg nem találsz olyan fiút, aki teljes mértékben leköti a figyelmedet és az érzelmeidet.

A Nap elrablása

Oterongtongnia időnként körüljárt a Földön, és ellenőrizte, minden rendben van-e. Egyszer egy ilyen körútján váratlan meglepetés érte: hirtelen besötétedett, pedig nem is volt este. „Különös, igazán különös – gondolta magában. – Vajon mi történhetett?”

Megfordult, és hazament; hát, ahogy hazaér, látja, hogy nincs a helyén a Nap. De nem találta gonosz testvérét, Taviskaront, meg a nagynyjukat sem. Nézett jobbra, nézett balra; egyszer csak valami pislákoló, gyöngécske fényt vett észre. Mindjárt gondolta, hogy amerről ez a kis világosság dereng, arra van a Nap.

Elindult hát társakat keresni, hogy legyen, aki vele tart, és segít neki visszaszerezni a Napot.

Négyen vállalkoztak rá: a pók, a hód, a nyúl meg a vidra. Nekiálltak csónakot építeni, aztán amikor elkészültek vele, beleültek, és evezni kezdtek arrafelé, amerről a világosság pislákol, ahol tehát a Napnak kell lennie.

Sokáig eveztek, s végül egy szigetre értek. Sudár fák nőttek a szigeten sűrűn egymás mellett, és a legszebbnek a tetején ott pihent a Nap. Oterongtongnia, amikor ezt meglátta, így szólt társaihoz:

– Te, hód, elragod a fát, hogy ki lehessen dönteni. Te, pók, fölmászol rá, csúcsára hurkolod a fonaladat, aztán leereszkedél rajta a földre. Te, nyúl, mihelyt a fa kidől, fölkapod a Napot, hiszen értesz hozzá, hogyan kell lesen állni a bozótban, és hogyan menekülhetsz meg a legnehezebb terepen is, ha valaki utánadveti magát. Te pedig, Vidra, te majd a csónakra vigyázol. S ha mindannyian beszálltunk, nyomban útnak indítasz bennünket haza felé.

Így is történt minden. A hód jókora darabokat rágcsált ki a fából; mikor

már jól lerágta a tövét, és úgy látszott, kidönthetik, a pók fölkúszott rá, és csúcsára hurkolta fonalát. A szálfa megbillent; ahogy ledőlt, előugrott a bozótból a nyúl, és fölkapta a Napot.

Hanem akkor már Taviskaron meg a nagynyjja a nyomában voltak. A nyúl futott a Nappal, Taviskaronék meg futottak a nyúl után; ez azonban olyan fürgén szedte a lábát, s olyan könnyedén szökölt át árkon-bokron, hogy végül is egérutat nyert, s egyenest a csónakhoz nyílamodott. A többiek már bent ültek. Beugrott melléjük; a vidra ellökte a csónakot a parttól és derekasan evezni kezdtek.

Miközben így hazafelé igyekeztek, a vidra állandóan fecsegett. A többiek rászóltak, hogy hagyja abba, de hiába; csak tovább locsogott. Erre az egyik képen vágta az evezővel úgy, hogy máig meglátszik rajta, mintha egy darab letörtött volna a pófájából: az alsó állkapcsa rövidebb, mint a felső, s ott, ahol az evezőcsapás érte, lapos.

Mikor hazaértek, Oterongtongnia azt mondta:

– Mostantól fogva semmiféle élőlénynek nem lehet hatalma a Nap fölött!

Azzal fogta a Napot, fölhajította az ég közepére, s így szólt hozzá:

– Ott az égen vándorolj eztán szünet nélkül! Azt a helyet – s arrafelé mutatott –, ahol naponta alámerülsz, hogy eltűnjél a szemünk elől, az emberek nyugatnak fogják hívni; és amikor megjelenysz, azt fogják mondani: „Most kél a Nap.” Így jársz majd keltedtől nyugtódig; napi dolgod pedig az lesz, hogy világosságot adj a világnak. Ezért az emberek, ha rólad beszélnek, így emlegetnek: „A nagy harcos, akitől a világosságot kapjuk.”

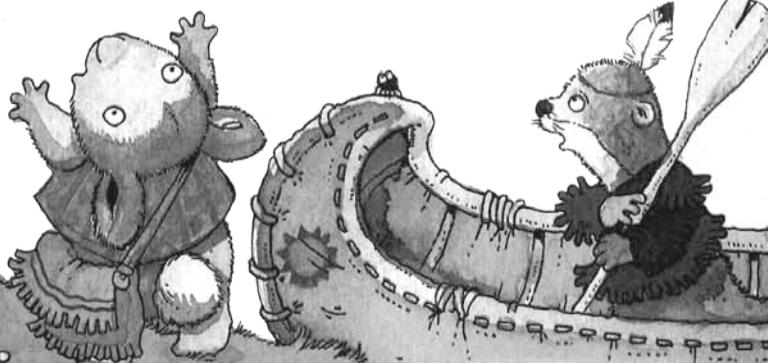
Miután a Nap dolgát így elrendezte, sort kerített a Holdra is: mert azt nagynyjuk szintén egy sudár fának a tetejére rekkentette. Oterongtongnia azt is fölhajította az égre:

– Te éjszaka fogsz fényeskedni – mondta neki –, és fényed haloványabb lesz, mint a Napé. Korongod egy ideig csorbítatlanul világol, de aztán apadni kezd, éjszakáról éjszakára fogyton-fogysz, míg csak el nem enyész. Ám akkor ismét gyarapodni kezdesz; előbb csak vékony sarló leszel, de éjszakáról éjszakára nőttön-nősz mindaddig, míg korongod újra meg nem telik. S ez így lesz mostantól fogva örökkön-örökké. És az emberek, ha emlegetnek, így beszélnek majd rólad: „Öreganyánk, az éjszaka világossága.”

Észak-amerikai indián mese

Rónay György átdolgozása

Borbás Zoltán illusztrációja

ZSIBONGÓ

Álom, álom...

Éjszakai pihenésre mindenkinek szüksége van, nem minden ember merül azonban könnyedén álomba. Általában öt-husz perc alatt alszunk el. A férfiak hevesebben mozognak alvás közben, a nők gyakrabban fordulnak meg. Reggelig nagyjából hússzor változtatjuk alvási po-

zíciókat, és huszonnyolcszor ébredünk fel éjszaka anélkül, hogy emlékeznénk rá. Félálomban elveszik az időérzékünk, és a húsz percnél rövidebb alvási fázisokat nem érzékeljük. Ezért tévednek azok, akik reggel azt állítják, hogy egy percet sem aludtak. A behunyt szemhéj alatt lassan mozgó szemgolyó az alvás egyértelmű jele. Nagyjából öt perc múlva kezdődik egy mélyebb, második alvási stádium. Az izmok elernyednek, a száj enyhén kinyílik. Ilyenkor már nem ébredünk fel a fényre sem. Ez az a pihentető mélyalvás, ami normális esetben

hajnali 3 óra előtt következik be. Utána viszont megkezdődik a stresszhormon kibocsátása, és elkezdünk ébredezni. Az utolsó alvási szakasz az álom, amelynek során szinte minden izmunk elernyed, és ha ülvé alszunk, a fejünk a mellkasra bukik.

A legtöbb embernek napi nyolc óra alvásra van szüksége, sokaknak kell hét vagy kilenc óra, de csak kevesen alszanak hatnál kevesebbet vagy tíz óránál többet. A saját személyes alvásigényünkért vagy ellen semmit sem tehetünk, ez velünk született tulajdonság.

Új évszak – új fogkefe

Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy a szájaápolás, a fogmosás nemcsak a szájhygiénia szempontjából, hanem egészségünk érdekében is ugyancsak fontos. És fontos az is, hogy a fogkefét negyedévente cseréljük. Az elhasználódott fogkefe többet árt, mint használ. Felsértheti a fogzománcot, nem tisztít kellőképpen és persze hemzsegek benne a baktériumok. Ezért ahogy tél végén eltesszük a meleg holmit és elővesszük a tavaszt, ugyanúgy ajánlatos új fogkefét is elővenni. Majd nyár közeledtével ugyanígy. A szakemberek az évszakok kezdete alapján ajánlják a cserét, azaz március 21-én, június 21-én, szeptember 23-án és december 21-én. Ha ezt megszokjátok, később már életetek természetes részévé lesz.

T-z

Búcsú a kolibriktól

Az arizonai hegyekben élő skarlátvörös virágú Gilia, a nálunk Ahonos Flox (lángvirág) rokona megváltoztatja virágainak színét rögtön azután, hogy első megporzója, a kolibrik nyáron elvonulnak. A skarlátvörös szín csalogatóan hat a kolibrikre, ám miután az apró madarak a nyár folyamán a hegyvidékről leköltöznek a völgyekbe, a szeptemberig virágzó Gilia színt vált. Az amerikai botanikusok által megfigyelt növények 40 százaléka világosvörös vagy fehér színű virágokat növesztett, hogy a megporzásban a kolibriket felváltó lepkéket is magához vonzza. A gyors színváltozás hasznosnak bizonyult: a világosabbá váló virágú növényeknek fele megporzódott, míg az eredeti skarlátvörös virágoknak csak egy harmada. A tudósok előtt még nyitott kérdés az, hogy milyen külső feltételek (hőmérséklet és csapadékváltozások) jelzik a növényeknek, hogy a kolibrik elköltöztek, és ideje virágaik színét megváltoztatniuk.

O. E.

Játsszunk mást!

Mondatösszerakás

A játék előfeltétele egy legalább annyi szóból álló összetett mondat, ahányan a játékot játsszák. A játékvezetőnek nagy szerepe van a mondat kiválasztásánál és a játék levezetésénél is. A kiválasztott mondatot annyi szóra vagy értelmes mondatrészre kell vágnia, ahány játékos lesz. A játékosok körben ülnek. A játékvezető a szétvágott mondatrészeket berakja egy dobozba, és körbe jár: minden játékos húz egy cettlit. A játékot némán kell játszani, és

fontos, hogy a kör közepén legyen annyi hely, ahol a mondat darabjai elérnek. Aki úgy érzi, hogy le akarja rakni a nála levő szót vagy mondatrészt, szó nélkül leteszi. Általában az kezd, akinél a mondat eleje, vagy vége van. Nemcsak a saját lapját teheti le, hanem ha úgy látja, hogy a sorrenden alakítani kell, megteheti. Egész addig nem mehet oda más, amíg ő dolgozik. A játéknak akkor van vége, ha a csoport hang nélkül meg tud állapodni abban, hogy a mondat helyesen állt össze. A játék végén érdemes beszélni arról, hogy mi kellett a sikeres feladat-megoldáshoz, mi nehezítette, könnyítette, mi okozott esetleg gondot.

Osonós

Eggyel kevesebb széket rakunk körbe, mint amennyi a játékos. Ezután megszámozzuk minden embert, a kimaradtat is, ő lesz a fogó! Ezután bekötik a szemét, és mindenki leül egy székre. Tapsolással jelzik a fogónak, hogy leült mindenki. Majd a fogó mond két számot. A két embernek, akiket jelölnek a számok, helyet kell cserélnie. Akit megfog a fogó, az lesz a következő fogó. Ha már felállt a játékos, akkor már csak a másik helyre ülhet le. Aki mégis visszaül, az lesz a fogó. A székek által kijelölt körön kívül sem léphet senki.

1	2	3		4	5	6	7		8	9
10			★	11				★	12	
13			14	★	15					
	★	16		★	17			★	18	
19	20			21				★	22	
23					★		★	24		
	★	★		★	25		26	★	27	
28	29	30	★	31				32	★	
33		SZ								CS

– Tanár úr, kérem, úgy érzem, a feleletemre nem érdemeltem egyest – mondja a felelő.

– ...

A tanár válasza a rejtvény kiemelt soraiban olvasható.

Vízszintes sorok: 1. A poén első része (folytatás a függőleges 9. sorban), 10. Régi hossz mérték, 11. Fűzet, 12. Lina egynemű betűi, 13. Tiszta levegő (ék. h.), 15. Férfi név, 16. Ruma, 17. Szerb férfi név, 18. Fordított kötőszó, 19. A hadban álló felek egyikéhez sem tartozó, 22. Olvasni kezd, 23. A spaletta egyik változata, 24. Osztrák folyó, 25. Férfi név, 27. Tibor eleje, 28. Bér betűi keverve, 31. A határban lévő természet őrző személy.

Függőleges sorok: 2. Pára, 3. Az alak, 4. Kis róka, 5. Valaminek az utolsó példánya, 6. Akác, 7. Romániai folyó, 8. Elkullogott, 10. A poén befejező része (folytatás a vízszintes 33. sorban), 14. Zéró, 20. „S”, 21. Európai Unió, 25. Összeviszta les, 26. Mar, 29. Románia, 30. Elme, 31. Cápa egyik fele, 32. Szerb előjáró.

Betűrejtvények

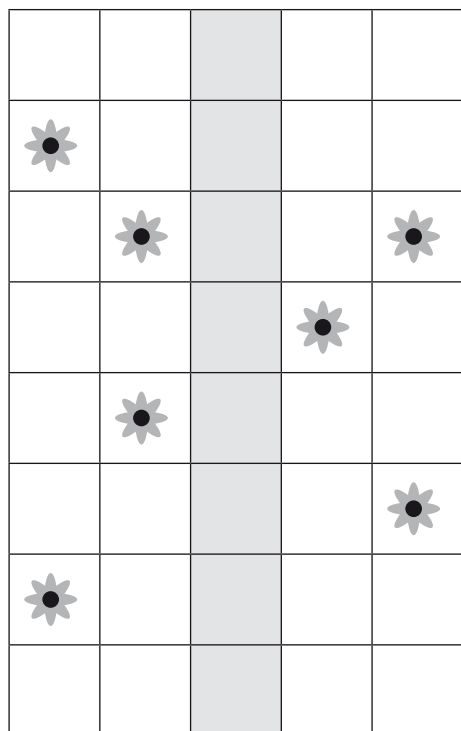
1	EEEE É L	2	SZ E PL	3	VVVVV A	4	SZ A
---	-------------	---	------------	---	---------	---	---------

Skandináv rejtvény (28.)

Talán emlékeztek még a megfejtésre váró mondókára. Az első közé tartozik, amit a kisgyerekek megtanítanak a nagymamák. A folytatása így hangzik:
Bezárja az ajtaját, és kíván szép jó éjszakát.

	BÁNÁTI HELYSÉG A 3. SZEMÉLY	BIKA, SZERBŰL KIS ZSIGMOND		ÜDÍTŐ ITAL	MEGFŐTT	BÁNÁTI HELYSÉG ÉSZ, SZERBŰL	ILONKA SVÉD-ORSZÁG	
				PAZAR	KELET		EGY	
	JÓZSIKA		CIPÉSZ-SZERSZÁM	KÉZI-MUNKÁZIK	FOGOLY	A SAKKPARTI VÉGE		
SZÉN	D. I. A. R. É. FÉRFI NÉV	VADÁSZ-KUTYA HORVÁT VÁROS	BETAKARÍT TÖRÖK NÉV		ELSÚTI FEGYVERÉT RITMUSOS MOZGÁS	ÉSZAK AZ IMA VÉGŐ SZAVA	A TETEJÉRE BÁLVÁNY	
FORDÍTVA KIHANTOL ALBÁN FŐVÁROS						MOSÓPOR		
					NEM NAGY	ZÉRÓ		
				ÁKOM-... MARI EGYNEMŰI			DÉL LIBAHANG	
EMBER-SZABÁSÚ MAJOM				LÁM		ÉN, LATINUL		ÉSZAK
				TEMPUS		EGY		50

Poénkereső

– Mi a különbség a teológus és a geológus között? Megtudod, ha berakod a mellékelt szavakat, betűcsoportokat a rácsba.

Kétbetűsek: ÉV, GE, KL, RÓ, TR.

Hárombetűsek: FAL, RÉV, SAS, TEA.

Négybetűsek: ADÉL, EGÉR, ELÉR, ESKÜ, ÜTÖD.

Ötbetűsek: ÍGÉRT, VADLÓ.

Lóugrásban

R	N	GY	G	E
A	É	N	N	O
A	Á	É	M	É
R	V	A	K	E
N	H	M	SZ	T

– Szerinted hány éves lehet a mamám? – kérdi a feleség a férjétől.

Fejtsd meg a rejtvényt a lóugrás szabályai szerint, s megtudod.

Szóbetoldó

		D				D		
	N	I				R	A	
K	I	M				S	L	Ó
	T	R				C	S	
		T				D		

Csak egyetlen szót kell találnod a rejtvény megfejtéséhez. Minden sorban értelmes szónak kell kialakulnia!

TARKA OLDAL

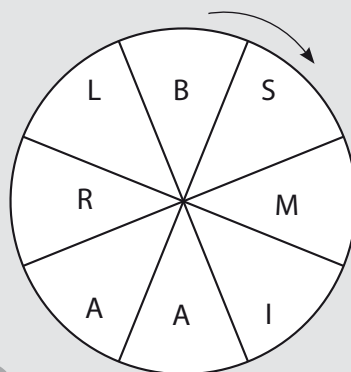
Kicsi sarok

Szudoku

	3			
1				4
2				3
	4			

Írd be az 1-től 5-ig terjedő számokat a rácsba úgy, hogy minden sorban, oszlopban és az átlókban is a számok csak egyszer szerepeljenek.

Körbe-körbe

Ha egy bizonyos logika szerint olvasod össze a betűket, akkor egy őszi gyümölcs neve alakul ki.

A 27 szám megfejtései

Keresztrejtvény

– Amióta kiemelték a zsebemből a buszon.

Betűrejtvények

1. falánk, 2. kezemben van, 3. véleménye, 4. Rebeka

Anagramma

– Ellopják őket.

Körszámtan

A keresett szám 32, mert a számokból vagy kivonunk 19-et, vagy hozzájuk adunk 7-et.

Keresztiszavak

Vízszintesen: tanító, korlát

Függőlegesen: Konrád, szilva

Betűhalmazból közmondás

Lassan járj, tovább érsz!

A 26. skandináv rejtvény helyes megfejtése

KORA REGGEL ROHANÁS, / RONTOM BONTOM, / NEM KÖNNYŰ A TANULÁS.

Könyvjutalmat kap **Kövesdi James**, Szabadka.

A merénylet

Írta és rajzolta
Fazekas Attila

HOROSZKÓP

Kos

Ez a hét alapvetően vidáman, és a töled megszokott energikussággal fog eltelni. A héten átvonuló bolygók ugyanis jót jeleznek mind a suliban, mind a szerelemben, amit elsősorban saját magadnak köszönhetsz. Azt érezheted majd, hogy nincs lehetetlen. Ennek következtében úgy is fogod érezni, hogy pezsegnek körülötted az események, egymást váltják a fordulatok.

Bika

Úgy tűnik, mintha megijedtél volna. Ne fuss el a kihívások elől, velük mérheted fejlődésedet, előrehaladásodat. A csillagok mostani állása szerint nagyon jó eséllyel indulhatsz különféle versenyeken. Most ne gondolkodj sokáig, vágj bele bátran!

Ikrek

Igencsak előnyös változások várhatók kapcsolataidban, de semmi nem történik aktív közreműködésed nélkül. Vegyél mindent komolyan, ami új lehetőségeiddel függhet össze. Nemcsak szellemi tőkédet kell mozgósítanod, időnként a vonzerőd is sem ártana latba vetned.

Rák

Lehet, hogy egy bizonyos ideje problémákkal küzdesz. De ez nem elég ok arra, hogy teljesen elhanyagold magad, mert ez nem jellemző rád, ezért igen kemény próbát állhatsz most ki. A menekülés jó taktika lehet, de ne feledkezz meg róla, hogy a döntésed nagy kockázattal járhat.

Oroszlán

Minden módon arra törekszel, hogy előtérbe kerülj, akár otthon akár a mindennapi életben, hogy kinyilatkozásaidat mérvadó véleményként fogadják el. Ez a vágyad teljesülhet, de ez nagyon becsapós dolog, ugyanis nem biztos, hogy végül is örülni fogsz a központi szerepeknek.

Szűz

Úgy tűnik, most minden gördülékenyebben halad, mint eddig. Minden egyes feladatodat igyekszel a lehető legprecízebben elvégezni. Csakhogy a szorgalom önmagában kevés, kicsit többet kell tenned, hogy észrevegyék rátermettségedet, tehetségedet. Dolgozz egy kicsit látványosabban, mint eddig!

Mérleg

Ez most nem a nagy pörgések időszaka, illetve jobb lenne, ha így reagálnál egyes helyzetekben. Az idő most a nyugodt felfogásnak kedvez. Az esetleges rossz döntésből született cselekedet ugyanúgy nem vezet eredményre, mint a görcsös akarás. Vagyis vezet valamilyen eredményre, de nem tenne boldoggá.

Skorpió

Eléggé nehezen viseled a véleménykülönbségeket, a kisebb-nagyobb nézeteltérések pedig elszomorítanak. Talán már megbántad azt, hogy a közelmúltban szorosabbra fűztél egyik-másik kapcsolatodat. Nem kell általános vitát nyitnod minden hétköznapi kérdésben. A legfőbb oldal a következetesség, csak olyat ígérj, amit be is tudsz tartani.

Nyilas

Elszántan reménykedsz abban, hogy az élet hamarosan megajándékozz, legalább egy kis szerelmi sikerrel. Szokásod ellenére most nem támadsz, mert nem hódítani akarsz. Inkább arra vágyasz, hogy végre meghódítsanak. Persze lehet a dologból valami, de azért inkább ne várj csodákat. Élvezd azt, amit a néhány meglévő flört nyújt, aztán indulj tovább!

Bak

Valaki nagyon megtetszett mostanában, de nem szívesen kezdeményezel. Büszkeséged ugyanis keveredik gátlásosságoddal, és ennek eredményeképpen csak vársz és ábrándozol. Sajátos módon ez az állapot ki-elégít, sőt szinte boldoggá tesz. Ez általában nem tanácsos viselkedés, de most a te helyzetekben fontos szerepe van. Tanulj meg hát rafináltan csevegni saját elévülhetetlen érdemeidről.

Vízöntő

Megpróbálsz a legjobb módon alkalmazkodni környezetedhez, de az most alig sikerül. Nem is kellene ezt a vonalat erőltetned, mert most nem a közösségi kibontakozás útja a legígéretesebb lehetőség. Keress inkább egyéni utakat. Az esetleges kockázatvállalás is könnyebb lesz, ha nem kell más szempontjait is figyelembe venni.

Halak

Talán a belső motiváció hiányzik, de az is lehet, hogy most valóban nincs értelme küzdeni. Ugyanis a várható eredmények nincsenek összhangban a bevetett energiával. Készíts lehetőleg pontos mérleget, és ha valóban nem érdemes, akkor ne fáraszd magad. Azért végleg ne adj fel semmit, csak esetleg lazíts!

Repülőn

A repülőn egy gyönyörű nő utazik. Az ablakon nézelődik kifelé, amikor megjelenik egy férfi ejtőernyővel, és így szól:

– Nem jössz velem, szívi?

A nő sértődötten elfordul, és nem is vesz tudomást róla. Mire az ejtőernyős hozzáfűzi:

– Kár, mert a pilóta én vagyok.

Pénz a fiúnak

McDonnell Oxfordban taníttatja a fiát, aki már hónapok óta nem ad jelt magáról. McDonnell panaszkodik az anyósának, mire az:

– Küldj egy levelet neki, írd rá, hogy pénzt küldtél, de a pénzt felejtsd ki a borítékából. Figyeld meg, rögtön írni fog.

Vészhelyzet

Megszólal a hangosbeszélő a repülőgépen:

– Kedves utasaink! Ha van önök között orvos, kérem, fáradjon a pilótafülkébe! Egy férfi feláll, és előresiet.

Pár perc múlva ismét megszólal a hangosbeszélő:

– Kedves utasaink! Itt az orvos beszél. Ha van önök között pilóta, kérem, fáradjon a pilótafülkébe!

Érdekes

– Egyfolytában fáj a fejem. Fogalmam sincs, mi lehet a bajom.

– Érdekes. Nekem meg a gyomrom fáj, amikor üres.

Hibrid

Két madártenyésztő beszélget

– Fantasztikus dolgot sikerült véghezvinnem! – újságolja az egyik lelkesen. – Keresztettem egy harkályt és egy postagalambot.

– És mi lett belőle?

– Olyan postagalamb, amely kopogtat a levél kézbesítése előtt.

Áruházban

– Mondja, kérem, lehet itt kártyával fizetni?

– Természetesen, uram.

– Akkor adjon vissza ebből az ászból és a királyból!

Ajándékboltban

– Hupikék törpike kapható? – lép a játékboltba a szőke nő, aki ajándékot szeretne a keresztfiának.

– Tessék, kérem! – mutat máris egyet a készséges eladó.

– Jó, de valami más szín kellene!

Kikötői kaland

Egy férfi örült iramban lohol a kikötőben. A komp jó pár méterre van a parttól. Az illető a táskáját nagy ívben a fedélzetre dobja, majd a vízbe ugrik és néhány karcsapás után felkapaszkodik a hajóra.

– Sikerült! – lihegi.

Mire a személyzet egyik tagja:

– Igen, uram, de nem tudott volna várni, amíg kikötünk?

A korlátlan lehetőségek hazája

Az elegáns amerikai ruhaüzlet tulajdonosa gyanakodni kezd az egyik alkalmazottjára. Feltűnik neki, hogy a férfi ragyogó luxuslakásban él, mesebeli szépségű Ferrarival száguldozik, noha a fizetése nem több heti háromszáz dollárnál.

A felelősségre vonáskor az alkalmazott azzal védekezik, hogy a munkája mellett van egy kis melléktevékenysége is: kétezer sorsjegyet ad el hetente, darabját egy dollárért.

– Mondja, elárulná, hogy mi a csudát lehet nyeri a maga sorsjátékán?

– Hogyne! A heti fizetési utalványomat.

Narancs

– Miért sír úgy az öcsikéd? Biztosan megint elvetted tőle a narancsot!

– Dehogyan vettem el! Csak megmutattam neki, hogyan kell szépen enni a narancsot.

Szolgáfunk és megérkezünk!

– Ilyen gyorsan sem értünk még ki bal-eseti helyszínre – mondja a rendőr a társának, miután nekihajtott egy fának.

Idomítva

Két laboratóriumi egérke beszélget.

– Látom, jól megy a sorod, kigömbölyödtél.

– Igen, mert sikerült beidomítanom a tudósomat. Valahányszor felszaladok ezen a létrán, mindig ad egy darab sajtot.

– Nem akarom, hogy az új ernyőm azonnal elázzon!

– Ez most korszakalkotó felfedezés vagy csak környezetszennyezés?

Pocak

- Miért hívtál, Jenő?
- Azért, drágám, mert a pocakomtól nem látom, hogy milyen cipőt vettem fel.

Jean-vicc

- Jean, begyújtotta az autót?
- Igen, uram, már az egész garázs ég!

Haj, haj

- A főnök megkérdezi az új könyvelőtől:
- Mondja, hol volt ilyen sokáig? Már egy órája keresem.
 - A fodrásznál voltam haját vágatni.
 - Micsoda? – képed el a főnök. – Maga munkaidőben jár haját vágatni?
 - Már bocsásson meg, főnök úr – feleli a beosztott –, de a hajam munkaidőben nőtt meg!

Szégyen

- Kovács és Szabó a vendéglőben az étlapot tanulmányozza. Kovács odahívja a tulajdonost, aki régi ismerőse, és megkérdi tőle:
- Mondja, nem szégyelli ezeket a szörnyű magas árakat?
 - Én szégyelljem? Szégyellje az, aki meg tudja fizetni!

Tea

- Hány cukorral issza a teát, mr. McGregor? – kérdi vendégét a skót asszony.
- Otthon hárommal, vendégségben öt-tel.
- Akkor érezze magát otthon nálunk!

Semmi se jó

- Két barát nő beszélget.
- Soha többet nem megyek horgászni a férjemmel – jelenti ki az egyik.
 - Miért? Mi történt? – érdeklődik a másik.
 - Eleinte szinte túl hangosan beszéltem, aztán rosszul tűztem fel a csalit, aztán meg rosszul vágtam be.
 - És aztán?
 - Na, ez a legrosszabb: ő nem fogott semmit, én meg három hatalmas pontyot...

Fáradtság

- Jean, hol a feleségem? – kérdezi inasát a gróf.
- A méltóságos asszony lepihent, mert nagyon elfáradt a munkától.
- Munkától? Miféle munkától?
- A méltóságos asszony egész délelőtt útiterveket kovácsolt.

Postai történet

- Retek bemegy a főpostára, és az ablaknál megkérdi:
- Kérem, kedves kisasszony, nem kaphatnék egy kiselejtezett levélszekrényt?
 - Minek magának levélszekrény? – csodálkozik a hölgy.
 - Tetszik tudni, kalitkának. Ugyanis vettem két postagalambot.

Apróhirdetés

- Összecsukható esernyőmet kinyithatóra cserélném.

Bor

- Pincér, ez valami nagyon olcsó bor lehet – jelenti ki a vendég, miután az ebéd végeztével belekortyol a poharába.
- Uram – emeli fel mutatóujját a felszolgáló –, ne tegyen elhamarkodott kijelentéseket!

Svábbogár

- Szomszéd úr, jöjjön segíteni! Svábbogár van az előszobában.
- Keressen mást, szomszédasszony! Én nem tudok németül.

Sünbaleset

- Két sündisznó találkozik. Az egyiknek be van póllyálva a lába.
- Hát veled mi történt? – érdeklődik a másik.
 - Egy kis baleset. Véletlenül megvakarattam a hátam.

Csigatempó

- A csiga mászik az erdőben.
- De jó, hogy ilyen lassú vagyok! Jaj, de jó, hogy ilyen lassú vagyok!
 - Arra jár a nyuszika is, aki meglepődve kérdezi:
 - Hát ennek meg miért örülsz, te csiga?
 - Azért, mert rossz irányba megyek...

Óvintézkedés

- Mondtam az orvosnak, hogy két helyen eltörtem a lábam. Erre azt mondta, hogy menjek el azokról a helyekről.

– Jé, nemcsak leveskockából, hanem halból is lehet halászelevet főzni?

Alapos fírasztás

Szerkesszünk együtt!

Ahogy már az előző számainkban olvashattátok, a Jó Pajtás minden oldala nyitva áll előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Mutassátok be néhány sorban kedvenc (házi)állatotokat, mellékeljétek fotót róla vagy rajzoljátok le;
- Küldjétek sok-sok fogalmazást, verset, valamint rajzokat a Rügyfakadásba;
- Állítsátok össze saját toplistátokat (pontosan leírt nevekkal, dalcímekkel);
- Írjátok választ a Gyöngyhalász felhívásaira;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a számítógéppel kapcsolatban;
- A világ melyik részére, melyik országba utaznátok velünk, legalább úgy, hogy a rovatban olvastok róla;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Bizalmas kérdéseitek, gondjaitok megoldásához kérjétek tanácsot Bori Mária pszichológustól;
- Próbáljátok megfejtetni a rejtvényeket, hiszen ezáltal is dolgoztatjátok agytekervényeiteket – bár a segédkönyveket is igénybe vehetitek. A rendszeres megfejtők, a skandináv rejtvény megfejtéseinek beküldői között jutalmat sorsolunk ki;

- Ismertessetek meg bennünket kedvenc vicceitekkel;
- Lexikont és oszilexit is várunk tőletek;
- ...

A fenti három pont azt jelenti, hogy a felsorolást mindenki tetszés szerint folytathatja. Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, amilyen nektek is, nekünk is tetszik.

Várjuk jelentkezéseketek!

Címünk a régi: **Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.**

Felhívás

Az AURORA STÚDIÓ ismét megnyitja kapuit a topolyai Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központban.

Várunk és hívunk minden régi és újabb tagot (általános és középiskolásokat, valamint felnőtteket is), akik szeretik és tisztelik a SZÉP SZÓT, az irodalmat. Olyan tagokat is szívesen látunk, akik szerb tagozatokon tanulnak az iskolában, ám a magyar nyelvet is szívesen ápolnák.

Az AURORA STÚDIÓ vezetője Zubán Katalin, a Nikola Tesla Általános Iskola magyartanárnője lesz. Munkáját segítik majd a csoport régebbi tagjai, valamint Vass Borsodi Borbála tanárnő is.

Az első összejövetelt szeptember 27-én 11 órakor tartjuk a Kodály Zoltán MMK (Gorica) klubtermében.

Jöjj el Te is, lépj a SZÉP SZÓ nyomába!

A Kodály Zoltán MMK vezetősége

CIP – Katalógizacija
u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásiügyi,
Tájékoztatói valamint
Kisebbségi Titkársága

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő
magyarok megsegítéséért

TippNet INTERNET

Internet szolgáltatás

Wireless - DialUp

Számítógépek árusítása

kedvező hitelfeltételekkel

Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje út 2. Szabadka
support@tippnet.co.yu www.tippnet.co.yu

Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyémántlap

■ YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
■ Kiadja a Magyar SZÓ Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Kókai Péter** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
■ Főmunkatárs: **Tripolszki Zsuzsa** ■ Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Telefax: +381/21/ 475-400-9 (csak fax) ■
■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar SZÓ Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
■ Dinár-folyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésrel) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám): 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
■ Készült a Magyar SZÓ Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
■ Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerk@jopajtas.info ■